

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 24 NOVEMBER 1918.

ILLUSTRERAD TIDNING
 FÖR KVINNAN OCH HEMMET
 UTLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Albert Ranft sextio år.

DIREKTÖR ALBERT RANFT MED FAMILJ.

Stående i midten fru Lisa Ranft, vidare fröken Sarqit Ranft och herr Nils Ranft. — Foto för Idun af O. Ellqvist.

OM AN DEN NÄRVARANDE TIDEN EJ erkänner några själfhärskares, torde en regent som Albert Ranft icke befara att utsättas för revolutionära stormlöpningar från det folk öfver hvilket han för spiran. Styrelseformen, som tillämpas inom hans rike, är byggd på ömsesidigt förtroende, och när en författningsrevision påkallas där, blir den genomförd utan nämnvärda slitningar.

I dagarna fyller Albert Ranft 60 år, hvarken mer eller mindre, förmodligen till stor öfverraskning för den allmänna meningen, som hittills inte kunnat finna några ålderomsdrag hos Nordens mäktigaste tea-

terchef. Men han har alltid utgjort en öfverraskning för sina medmänniskor. Hans sceniska debut, som skedde vid Magda von Dolckes sällskap, då i Örebro, hvarvid han utförde Jockums roll i "En söndag på Amager", var en behaglig öfverraskning, därför att ynglingen såg bra ut och visade goda dramatiska anlag. Som teaterchef öfverraskar han genom sin ovanliga förmåga att kunna leda ett halft dussin scener, vara arbetsgifvare åt flera hundra människor — och drifva det stora företaget lika flott i med- som motvind. Men den största öfverraskning han beredt publiken var väl när

han ett år eller två tog hand om vår kungliga opera. Afundsjukan, som är stor i detta lilla land, sparade inte på utfall mot den djärfve, som tycktes vilja slå under sig hufvudstadens hela teaterverksamhet. Man spådde honom ofärd, och man gnuggade sina händer, när man fick rätt i sin förmodan, att han lika litet som någon annan skulle kunna få operans finanser att gå ihop. Men i ett afseende hade man likafullt misräknat sig: Albert Ranft tog oturen med samma jämnmod som han tar medgången, och när det stora skuldkontot skulle göras upp, gäldade han beloppet utan att blinka, och så drog han ett streck öfver den parentes i sitt lif. Ja, han är i sanning en öfverraskningarnas man.

När teaterhistorien en gång skall befatta sig med hans gärning, blir det tvifvelsutan en hel afdelning, som kommer att bära hans namn. Alla dramatikers arter odlar han på sina scener, från den högsta konst till det lägsta revygyckel, och så godt som hela den nuvarande skådespelargenerationen har tjänat sina riddarsporrar under hans direktörskap.

Då detta skrives har ännu ingen enquête, riktad till de svenska teaterförfattarne angående deras mening om Albert Ranft, varit synlig. Skulle den uppenbara sig, blir den sannolikt ett kuriosum af sarkasmer och loftal. Äfven dem kommer han att taga lugnt, ty hans spellistor kunna vittna för honom, att han icke varit njugg mot den svenska dramatiken. Visserligen påstås det att hans arkiv lär gömma många ospelade svenska stycken. Men däri ligger knappast något klandervärdt. Den svenska dramatikers skördar äro oberäkneliga, och skulle det uppstå missväxt, vill Albert Ranft, god hushållare som han är, ha samlat i ladorna för de magra åren. Tydningen är kanske icke fullt exakt — nu står den emellertid där af artighet mot de ospelade författarne.

När den nyordne 60-åringen blickar tillbaka på sin omfattande gärning inom svensk scenisk konst, kan han utan själfberöm säga sig, att han icke skytt någon möda för att främja den svenska teatern. Han har sina svagheter, han som hvarje annan af kvinna född, men hans förtjänster äro i ögonen fallande och utan dem hade han icke nått dit han nu hunnit.

Albert Ranft har ett lättflytande blod, en vidsynt blick, praktisk sans och förmåga att vara au courant med tiden. All ensidighet, all slentrian ligger honom fjärran och däraf följer hans oafslätliga sträfvan att tillgodose publikens mest extrema smakriktningar. Och han har kunnat det, emedan hans många scener tillåtit honom en uppdelning af de dra-

Signe Hebbes memoarer.

(Forts.).

16. Zelia Trebelli.

I SIGNE HEBBES SALONG SITTER snedt emot den vackra kopian af Magnus' porträtt af Jenny Lind ett stort, synnerligen tilltalande porträtt af madame Zelia Trebelli, och i Signe Hebbes minnesbok återfinnes följande improviserade hyllning till den beundrade vännen och kamraten.

Hos dig det skönas harmoni
Ej blott i sång sig uppenbarar:
Du gudagåfvän med ett ädelt sinne parar,
Din ande, hög och fri
Oss konstens helighet bevarar,
Haf tack därför, Zeliel!
Ej blott din stämmas under,
Men främst ditt ädla hjärtelag
Beundrar, älskar jag.

— Det var vid madame Trebellis glänsande gästspel på stora operan i Stockholm som de båda artisterna gjorde hvarandras bekantskap. Den världsberömda sångerskans uppträdande var ett evenemang inom Stockholms musikvärld. Signe Hebbe sjöng tillsammans med henne i Hugenotterna samt i Lucrezia Borgia, hvori Trebelli som Orsino var glänsande liksom hon var det i Hugenotterna som pagen Urbain.

"En älskvärdare, rättvisare, trefligare kamrat än Trebelli, kan ej tänkas. Som sångerska var hon excellent — Jenny Lind beundrade henne mycket. Född fransyska förenade hon den italienska tonbildningen med fransk smak."

Trebelli hade ett utomordentligt starkt natursinne. Under sitt gästspel här sökte hon sig så snart hennes tid det tillät, ut i Stockholms omgifningar. Hon körde alltid själf sin släde — det var känt, att hon i London körde sin cab som den säkraste Londonkusk.

Trebelli var synnerligen jämn till humöret — hon var stor nog att kunna undvara det plus till ryktbarheten många eftersträfvade med sina capricer — därtill var hon mycket humoristisk. Atmosfären var alltid lätt omkring henne — lätt och ren.

Det var två goda vänner som skildes åt, då Trebelli efter slutadt gästspel lämnade Stockholm och återvände till London.

matiska värdena, utan att det ena inkräktat på det andra.

Till allt detta kommer att han är idealist, ehuru hans vedersakare påstå motsatsen. Men som han är en handlingens idealist, icke blott en frasens, måste hans rike äfven vara af denna världen, ty det kostar som bekant pengar att fylla de ideala krafven.

Som människa är han älskvärd, impulsiv fri från höga later och icke så litet originell. Han har med åren vuxit ut till en man för sig och en af de mest framträdande gestalterna i det moderna stockholmslifvet. Och vid de nu uppnådda 60 åren omgifves han af en hel familj af teatermänniskor: hans hustru, fru Lisa Ranft, döttrarna, fröknarna Kajsa och Sargit och sonen, hr Nils Ranft, alla ha de gifvit Thalia sin trohetsed. Själff ingår han i sitt nya decennium med bibehållen entusiasm för Thaliätjänsten, och alla vänner af scenisk konst säga honom ett uppriktigt tack för hvad han redan gjort och ett varmt lycka till i det framtida arbetet.

ERNST HÖGMAN.

Zelia Trebelli.

Intet bevis på Trebellis minnesgodhet och uppskattning kunde vara Signe Hebbe kärare än då hon vårvintern 81 mottog det lockande anbudet att medfölja Trebelli på en längre turné i Norge.

Turnén startade i Kristiania. Den lilla truppen bestod af Trebelli, Hebbe, bassisten Ghilberti (skotte), Musin (belgare), utmärkt violonist, Bisaccia, pianist, m:lle Trebelli, hennes guvernant, Trebellis kammarjungfru, samt en kvinnlig italiensk arrangör. De sex veckorna, under hvilka truppen besökte de flesta af Norges större städer, tillhöra Signe Hebbes soligaste minnen. Att hvarje dag få höra och sjunga tillsammans med en så fulländad sångerska som Trebelli var naturligtvis för henne en oskattbar njutning. Därtill kom det osedvanligt behagliga kamratskapet inom truppen. Trebelli själf alltid glad, Ghilberthi och Musin outtröttliga i upptåg som nästan gjorde garçonerna i hotellerna yra i hufvudet. Och så framgångarna, det öfverallt stormande bifallet, blommorna och serenaderna. I Trondhjem gäfvos sex föreställningar för fulla hus, detsamma blef förhållandet i Kristiania. Efter en föreställning i sistnämnda stad skref en kritiker:

Den modne Kunst beseirer og dölger
med svulmende Liv Konturen;
Den er som Sæden, der gylden bølger
og skjuler Dig-Agerfuren.

Disse linjer af den begavede Digter, randt mig ihu i Lördags under Foresällningen i Theatret. Den, der har Sands, for at se ud over Livets daglige Krav og Syssler til noget, der udvikler og hæver Sindet fra Gruset, hvortil vi alle mer eller mindre ere bundne, glædes ved ethvert Tilløb til det, som bærer højere, ethvert Tilløb til Kunst, Musik og Poesi, disse herlige Gaver, der har Naturen og Skönheten till Moder og som fylder sine Indehavere med Fryd — hvor meget mere Glæde maatte man føle ved den fuldmodne Kunstnydelse, der igaar bödes det taknemme-

Johannes Brun.

På grundvalen af konstnärinnans muntliga berättelser nedskrifna af Hildur Dixelius-Brettner.

lige Publikum. Harmoni og Skönhed, — Skönhed i Costume, i Stillinger i Toner — Sang og Musik! De tvende Damer og Bassisten fyldte Huset med sin Sang, og man hengav sig til Drömme om Valkyrier og Sköldmöer ved de kraftige Stemmer der fuldstændig fyldte rummet. Det var som et Féeventyr, som en Duft fra den Verden, hvor Kastellene ere af Luft og Taarnene række till Himmelen, disse Slotte som, "ingen Forstand kan bygge."

Signe Hebbes och Trebellis vänskap, som under dessa veckor ytterligare befestades, varade sedan till Trebellis död. Vid sina besök i London var Signe Hebbe flere gånger Trebellis gäst. Hon erhöi genom henne fribiljetter till teatrarna, och Trebellis vänlighet utsträckte sig äfven till fru Anna Norrie, hvilken, då hon presenterade sig som Signe Hebbes elev, blef varmt mottagen af den stora sångerskan och anmodad att sjunga på en konsert tillsammans med Trebelli.

Minder fra Norge.

Til kvadfuldt Stevne ved Vinterfid
En Sangerflok os nu har gjæstet;
For Tonescenen den kom herhid
og sangens Ære den grundfæsted.
Du fulgte skæren, men vi hørte nok,
at Du var Nattergalen i den Flok.
Din fagre Sang
Var Sølverklang,
Dens Ekko bor i vore Sjæle.

Saa kort var Stunden, du dvælte her,
Du vene Fugl fra Sangerlandet.
Du kom som Vaaren og blef os kjær;
Men Fryd med Vemod jo er blandet
Din Sang var Glæden i en festlig Stund,
Som straalere, blusser for at slukkes kun.
Men eet vi ved:
I Mindets Fred
Skal Sympathiens Aander mødes.

I Kunstens Tempel Dit Billed da
af Blomster kranset skal forblive;
Og om du færdes langt herifra,
skal det Erstatning dog os give:
Din Valentine og din Margaret,
Din Folkeviser med sin friske Let
Ere de Baand
Der Haand i Haand
Forener os for alle Tider.

Så hyllades Signe Hebbe vid den fest som efter hennes afskedskonsert i Kristiania, efter hennes gästspel därstädes vintern 76 hölls för henne af en skara vänner och beundrare af hennes konstnärskap.

Jämte Signe Hebbe hade en del andra svenska artister, bland dem Fritz Arlberg under detta spelår varit knutna till Nationalteatern och blifvit mycket uppskattade af publik och press.

Bland de varmaste beundrarne af de svenska artisterna var den store komiske skådespelaren Johannes Brun. Signe Hebbe erinrar sig lifligt huru han efter en representation af Traviata kom upp och tackade med tårar i ögonen Hebbe-Violetta och Arlberg-Germont för duetten: "Dette er ikke Spil, det er Virkelighed".

Så lockade också Johannes Brun, hvilken Signe Hebbe alljämt sätter som Skandinavien störste komiske skådespelare, jämförlig endast med Lars Hjortsberg och C. Rosenkilde, genom sin konst tårar i Signe Hebbes ögon. Särskildt oförgätlig har han blifvit henne som Jeppe paa Bjergel. I sitt yttre hade han de yppersta betingelser för rollen. Ögonen små, men lifliga, näsan, litet upåfvänd, och en "bouche en coeur",

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646, Allm. 9803. Riks 1646, Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonkont.: kl. 9—5.
Riks 8660, Allm. 402. Riks 1646, Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Upplaga B, med julnummer:	Upplaga A, utan julnummer:	Uppl. C, praktuppl. med juln:r:
Helt år ..... Kr. 10:50	Helt år ..... Kr. 10:—	Helt år ..... Kr. 14:—
1:a ha:fåret » 5:20	3 kvartal ... » 7:60	Ha:ft år ..... » 7:25
2:a ha:fåret » 5:80	Halft år ..... » 5:20	Kvartal ..... » 3:75
4:e kvarta:et » 3:25	Kvartal ..... » 3:25	Månad ..... » 1:35

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre efter text.	Utländska annonser:
45 öre å textsida.	45 öre eft. text, 50 öre
20 % förhöjning för	å textsida, 20 % förh.
särskildt begärd plats.	för särsk. begärd plats.

Höstmelodi. Af Dan Andersson.

JAG ÄR ENSAM i mina minnens hus, med det gamla går jag till dom, och mitt hjärtas gård är en bräddad säng med ångestens mörka blom. Som man väntar ett vårregn så väntar jag den svala och stränga tid, som skall bädda min ungdoms gula blad i snöns barmhärtiga frid.

En sommarens ungmö hon dröjer väl än med en kärlekens visa från förr, och står som en figgerska bedjande kvar vid min ungdoms stängda dörr.

Som flyttande fåglar försvinna de år som gjorde mitt hjärta glad, och dagens saga och kvällens sång de ropa: vi gå — god natt!

Så faren, I fåglar från barnets land, jag gläds ej längre åt er! Här kommer en djupens och mörkrets örn och slår vid mitt läger ner.

Han har natt kring hvilande vingar och hans hufvud är grått af år, men det är som om långt in i brinnande ögon jag såg ett hopp om vår.

Kanhända hans vingar och rygg ha makt föra mig bort en gång, till andra land och till andra haf att lära en sommarens sång. Kanhända han bär mig med glädje bort till en strand af en sällsam sjö, med vågor som orgelbrus bärande mig till en drömmens blommande ö.

Och där skall min gård vara full af träd och af storm som psalmers brus, och min själ bli en harpa som sjunger högt i vårens lågande ljus. En harpa som brister och smältes ihop med Det Eviga, det som är, och som i sin ändlösa fann af frid den namnlösa tystnaden bär.

gaf åt hans fysiologi något oemotståndligt komiskt; ansiktsformen var rund och lär han ofta i tableaux vivants ha representerat månen, därvid excellerande i framställandet af denna himlakroppens upp- och nedgång. Hans fina humor, som han lät komma till sin fulla rätt i karaktärens alla olika skiftningar, adlade hans framställning till en konstnätning af allra högsta värde.

Hur väl minnes ej Signe Hebbe Johannes Brun just aftonen för hennes afskedskonserter i Kristiania. Brun hade, trots att han själf den aftonen spelade på teatern — Dovregubbens roll i Peer Gynt — beredvilligt lofvat sin medverkan. Äfven Claussen, som uppburit Peer Gynts roll kom upp och illustrerade festen med sin konst, så ock fru Gundersen.

Bland andra norska artister af hvilka Signe Hebbe mottog bevis på sympati och varm förståelse nämner hon fru Reimers, Johan Svendsen och kapellmästar Hennem, Ole Bulls vän.

17. Afsked från scenen.

"I flock det gäller krypa eller fruga
Och flocken ville lära granen buga,
Den gran, som står på fjället fri och stark,
Men som står ensam och bereder mark."

Jane Gernandt-Claine till Signe Hebbe sedan denna dragit sig tillbaka från scenen.

Det var vintern 1878 Signe Hebbe sista gången sjöng vid Operan i Stockholm.

Under sina olika engagement och gästspel därstädes hade hon förutom Margaretha, Julia, Afrikanskan, Lalla Rookh, Cherubin, Mignon, Regementets dotter, Fidelio och Valentine äfven sjungit Pagen i Figaro, samt Clytemnestra i Glucks opera Iphigenia i Auliden. Om sistnämnda parti säger hon, att det i dramatisk hänseende passade henne bättre än många af dem hon förut sjungit, men rösten räckte ej till för denna mäktiga musik så som hon kände, att hon med större vokala medel kunnat göra den. Då och många gånger både förr och senare ångrade hon bittert att hon icke ägnat sig åt faldscenen i stället för operan, så mycket mer som hennes talorgan var klart och rätt starkt. "Hade pantomimen varit modern på den tiden, vore jag nu rik."

Samtidigt med att Signe Hebbe för alltid lämnade Stockholmsscenen inträffade en händelse som plötsligt gjorde slut på hennes funderingar att fortsätta sin karriär utomlands. Den älskade modern träffades af en svår sjukdom, som band henne vid sjukbädden under ett helt år och sedan vid länstolen under tjugufem år.

Den erfarenhet om sig själf Signe Hebbe gjorde vid system Tecklas död, att männi-

Björnstjerne Björnson.

skan inom henne var starkare än konstnärinnan, hade väl aldrig visat sin halt och sanning tydligare än nu. Hon satte sig genast in uti att hennes egentliga konstnärsbana nu var avslutad. I Sverige behöfde man henne ej, att lämna modern för en karriär utomlands var henne otänkbart, liksom möjligheten att föra den älskade gamla med sig var utesluten. Att det dock kostade på Signe Hebbe att ännu i besittning af sina medel och i fulla kraften af sitt konstnärsskap behöfva draga sig tillbaka från scenen, där hon ännu i flere år kunnat verka som utöfvande konstnärinna, var ju själfklart. Hennes känslor delades af en stor skara vänner och beundrare af hennes konstnärsskap. Bl. a. gaf moderns mångårige och trofaste vän Björnstjerne Björnson uttryck däråt i ett bref till Vendela Hebbe. Brevet föranledes närmast af några verser som Signe Hebbes syster fru Fanny Vedel skrivit till system och som Vendela Hebbe sändt skalden. Björnson skriver.

Käre fru Hebbe!

Jeg takker for det vakre digt; ett virkelig digter har skrevet det, ser jeg. Ja, det er sant: ikke halvdelen av fröken Signe Hebbes kræfter har kommet i brug; hvorledes dette fra først og sist har gått for sig er mig en gåte. Men jeg tror, at der er yderligt få mennesker, som har nådd frem til at bruge alle sine kræfter, yderligt få. Og av dem som har nådd så långt er de så begavede, at vi föler glæde ved det? Vi spør uvilkårlig: hvorfor netop de?

Det som utgör min lykke i livet er hvad som har mit hjerte; fra morgen til kvæld er

jeg i uro for noget, jeg holder av. Jeg har ikke tid til at gøre mig sorger og spørgsmål således som de kristne og de meget moralske. Jeg har visst en hel hoben fejl og synder, men nej gu om jeg kan ge mig tid med det; jeg har vigtigere ting at gøre. Min kærlighet er min herre og en meget nidkær herre, som hver dag lægger bordet fullt foran mig med opdrag, som ikke kan opsættes; thi jeg begynder at dra op i årener og har på langt nær ikke gjort hvad jeg kunde. Alltså: en avant! Men jeg må rømme hjemmefra; for ellers blir jeg enepige; jeg skal slås med præster og politikere både til højre og til venstre og jeg har større ting före, som jeg ikke för opsætte. Alltså afsted igen til "rue Faraday 15, Paris".

Dette som svar på deres venlige spørgsmål. Jeg håber de fik et exemplar af "Kongen", som jeg sændte dem ved min forlægger. De skal ogsaa, hvis jeg får lof til det bli bebyrdet med min nye bog när den om et års tid er færdig; jeg siger "bebyrdet" fordi det som deri behandles neppe har deres interesse; men jeg vill nok gerne ha Deres dom for det. I vinterns løb sender jeg min omarbejdede Handske till teatret.

Lev vel, gode gamle vän! Spinn og væv længe på Deres trolldgarn til at fange menneskesjæle i! Min ærbødige hilsen til fröken Signe.

Björnst. Björnson.

Den dikt af statsrådinnan Vedel, som i så hög grad vann skaldens erkännande, var af följande lydelse.

Till Kaprifoliiranken i Hornbæksplantagen og Signe Hebbe.

Se, solen skinner på Trædens Toppe
Der er saa luffigt og lyst deroppe!
Hvor let at klætre fra Gren til Gren,
Hvor tungt at kravle fra Sten til Sten.

Og Driften siger: Du skal dig slynge
Kring ranke stammer og muntert gyng
Dit Blomsterflor i den friske Vind,
Mens solen farver din blege Kind!

Et Bud er Driftens, et andet Lovens
Og Du blev sat til at pynte Skovens
Den nøgne Bund mellem Mos og Lav
I kjölig Skumring, ved saltet Hav.

Du kunde klætres i Trædens Toppe,
Du kunde gunges i Lys deroppe,
Omsat till Duft i solvarm Luft
hvad hist i Skuggen du gier som Duft.

Men Duft og Farver og Toner skære
I andre Former kun Eet de ere
Og stort og skjönt og alt godt paa Jord
Det er jo Eet, fast i andre Ord.

(Forts.).

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

At 8:de upplagan nu utkommen.
ELISABETH ÖSTMAN. Pris kr. 7: — inbunden.

Konstflisen Förening för hemslöjd och Konsthandverk.

Försäljningslokaler: Gamla Höskolan - - - Göteborg.

Några minnesblad från Selma Lagerlöfs ungdomstid.

DEN 20 NOVEMBER Fyllde Selma Lagerlöf 60 år. Iduns hyllningsgård till den frejdade författarinnan har denna gång tagit form i nedanstående min-

SELMA LAGERLOFS BETYdelsefulla debut skedde i "Idun" 1890, där hennes "Gösta Berlings saga" som bekant vann första priset.

Emellertid hade hon uppträdd tidigare, nämligen hösten 1889, men scenen var då inte i Iduns spalter utan i ett litet lusthus i en liten trädgård, tillhörig ett oansenligt, närmare 200 år gammalt korsvirkeshus vid en liten gata i den goda staden Landskrona. Det var en af dessa härliga augustikvällar, då det tycks, som om själfva naturen sof efter en tryckande dag. Endast månen vaka-

de med sitt silfverklara öga, hvilket dock esomoftast doldes af mer eller mindre tunga, grå molnfläckar för att strax därefter så mycket härligare framtråda ur "sönderbrusten sky", låtande sina strålar breda "silfvertäcke öfver jorden". I ofvannämnda lusthus var samladt ett litet sällskap, bestående af 5 "unga" damer, af hvilka tre räknade 30 vårar — de öfriga voro kanske äldre. "Ungdomar," utropa mina yngsta läsarinor och rynka på näsan. Jag försäkrar dock, att det var sådana, betonande, att det icke var fråga om den ungdom, som ni måhända tänker er, hvilken räknar blott med ett par decennier; nej, det gällde personer, som kände det ungt i hjärtat och sinnet samt trodde på det stora, sköna, sanna, ädla och goda här i lifvet. Hvad gör det en sådan ungdom, om locken börjar blifva grå, kinden fåråd och gestalten böjd! Den ungdomen är af evighetsnatur och såsom sådan trotsar den tiden.

Sällskapet hade sedan ett par år tillbaka bildat klubb, och alla medlemmarne voro lärarinnor vid Landskrona Elementarläroverk för flickor. Från början hade detta sällskap kallat sig "musikklubb", ty inom detsamma idkades mycket musik, i det 4 af medlemmarne presterade både många och långa musiknummer. Det varade dock ej länge, förrän sällskapsprogrammet fick en annan gestalt, och namnet ändrades då. Den femte personen, som icke kunde skryta med någon vidare musikalisk begåfning och föredensskull såsom passiv föreställde publik, måste också komma med bidrag. Det hjälpte ej med hennes invänd-

Den Schuwertska gården i Landskrona, där klubben samlades.

ning "jag kan inte", hon tvangs att ge vika för de många bönerna: "Ah, bara en saga, en enda liten saga" — och så kom sagan såsom skakad ur ärmen. Ja, det blef många sagor, och musiken i sällskapet knappades in. Här af kom det sig, att detta blef litterärt och dess namn afpassadt därefter.

Ungdomsporträtt af Selma Lagerlöf.

Men nu återvända vi till lusthuset.

Mötesplatsen hade i regel blifvit förlagd till det där gamla korsvirkeshuset; där var så lugnt och hemhult. Man fick vara sig själf, kunde musicera, skratta, jubla och gråta så mycket man ville samt ge luft åt sina skiftande känslor och

liga björken samt fläder-, rosen- och jasminbuskarne kunde man låta sin fantasi fritt leka; men fantasi måste man ha för att kunna framlocka för sig en äkta nordisk vinterstämning med tindrande himlabloss, gnistrande före och vargalåt midt i en tung, kvalmigt tryckande augustikväll. Det var ej så svårt, som läsaren möjligen föreställer sig, ty Selma Lagerlöf var med i sällskapskretsen.

Så tändes en lampa, en svagt lysande sådan. Vid dess sken drogs Gösta Berling fram ur ett svårläst manuskript, hvilket dock Selma förstod att dechiffra. Här blef prästen presenterad, just då anden kom öfver honom samt inspirationens eld tändes i hans hjärna, och med den elden predikade han bort sina ovänner och domare. "Den där är utan synd han kaste första stenen", hördes den hvita björken sucka; sen kom figgarn, som längtade efter "de stora eviga skogarnes fred". Men tyst, hvad är detta? Vi känna

kalla kårar öfver ryggen. Hör vargarnes blodförstiga tju! Vi se "en lång, grå linje" stryka fram längs utmed trädgårdsgången; den närmar sig lusthuset; hu, hvad det kännes kusligt! "Vi sågo de hvita fänderna blänka i vidöppna gap", och vi slirrade ut i mörkret med återhållen andedräkt. "Ah, det var endast en katt", hördes en bäfvande men något lugnad kvinnoröst hviska... Och så kom "min bleke vän döden, befriarn; kom i augusti, då nätterna voro bleka af mänsken." "Och min fattiga, oroliga själ blir upptagen i din vagn och får sitta vid din sida, ärad som en droffning (det är

Selma Lagerlöf X med kamrater vid Landskrona läroverk för flickor.

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbiltyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker :- LUND.

Pröva **Tuppens Zephyr** och Ni köper ingen annan.

Ferdinand Ugglas mor, som så talar; sedan åka vi genom rymden förbi de skimrande världarne, och då vi komma nära dessa himlens gårdar och de bli allt härligare och härligare, då frågar jag, som ej bättre förstår: Skola vi ej stanna här, eller här. Men du skrattar tyst för dig själf och eggjar fågelspannet. Ändligen komma vi till den minsta af världarne, men den skönaste af alla jag sett, och där stanna vi utanför ett gyllene slott, och du låter mig träda in i glädjens eviga hem. Och där äro visthusen fyllda och bokskåpen. Granskogen står ej där som här på Berga och skymmer bort den sköna världen, utan jag ser ut öfver vida haf och soliga slätter, och tusen år äro som en dag.

Så dog Ferdinand Ugglas, tjugad af ljusa syner, leende mot framtidens härlighet." Säkert var det moderns varma böner, som banade hans ljusa väg.

— Men klockan i Sofia Albertinas gamla kyrka i Landskrona slog midnattstimmens 12 slag; det var själaringsningen öfver "en god son, som aldrig gjort sina föräldrar någon sorg."

Detta var debuten i Gösta Berlings saga, en debut inom den förtroliga vänkretsen.

Året därpå i november bragte telegrafan åt Selma Lagerlöf "jublande lyckönskningar." Det var trenne af Selma Lagerlöfs seminariekamrater, som först fingo frambara det glada budskapet, att Selma Lagerlöf vunnit Iduns första pris.

Under de år, som sedan dess förflutit, har hon riktat vår litteratur med alster af formfulländade och fantasirik teckning samt fullödigt innehåll. Ur hennes penna hafva flutit "Osynliga länkar", "Ett äfventyr i Vineta", "S:t Annas kloster", det sistnämnda ett drama i två akter, hvilket år 1895 uppfördes i Köpenhamn; vidare "Antikrists mirakler", "En herrgårdssägen", "Drottningar i Kungshälla" samt "Jerusalem", hvars första del utkom julen 1901. Denna litterära klenod, inför hvilken kritikerna ställt sig enstämmigt lofordande, har inbragt åt henne ej blott berömmelse och ryktbarhet; den har äfven skänkt åt henne en inte ringa del af den materiella valuta, som saft henne i stånd att, befriad från näringsomsorgernas tryck, låta fantasien odeladt taga hand om hennes tankevärld och söka sig uttryck i ständigt nya, genialiska litteraturskapelser.

Men genom sitt arbete, "Nils Holgersons underbara resa genom Sverige" har hon i de svenska barnens och därmed också i hela det svenska folkets odelade beundran, kärlek och tacksamhet förvärfvat sig en skatt, som icke kan af rost eller mal fördärfvas. Detta nationella tack fick ett synnerligt stämningsfullt uttryck vid den doktorspromotion, som i anledning af Linnéjubi-

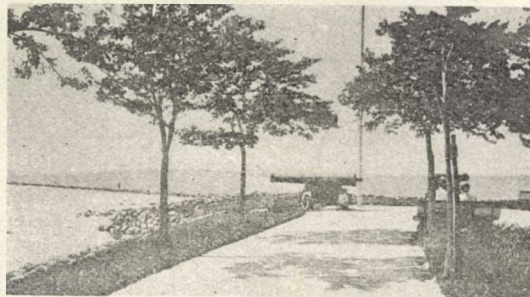

Drottninggatan i Landskrona, vid hvilken Selma Lagerlöf bodde i det med + märkta huset.

Dr Selma Lagerlöf i Mårbacka trädgård. Anna Backlund foto.

leet anställdes i Uppsala domkyrka den 24 maj 1907. Selma Lagerlöf kröntes då af promotor, professor T. Tullberg, till doktor

Strandpromenaden i Landskrona, där Selma Lagerlöf ofta plögade gå, försänkt i diktardrömmar.

"honoris causa", en utmärkelse, som för första gången inom vårt land kommit en kvinna till del.

Öfver hennes intellektuella begåfning står dock hennes varma, rika hjärta, som ömmar särskildt för dessa "minsta mina bröder", hvarjämte ej är att förglömma hennes djupa religiositet och hennes stora ödmjukhet. "Das ewig weibliche" är också hennes paroll. Se här ett kvinnoideal! Jag skulle hafva velat ställa det framför min dotter, ifall jag ägt någon, och säga: Se, här ett kvinnoideal för din sträfvan.

Jag skulle här vilja teckna Selma Lagerlöfs själsporträtt, sådant det framträdde för oss, hennes kamrater och vänner under ungdomstidens ljuflika sommarkdagar. Dessa själsdrag äro framställda genom några få svar på till henne framburna frågor. Så här ter sig i denna form hennes själsporträtt.

Er favorittygd? Barmhärtighet.

Er favoritegenskap hos mannen? Allvar och djup.

Er favoritegenskap hos kvinnan? Detsamma.

Er favoritsysselsättning? Att studera karaktärer.

Hvad anser Ni för den största lycka? Att tro på sig själf.

Hvad anser Ni för den största olycka? Att sära någons känslor.

Er favoriffärg? Solnedgångens.

Er favorifförfattare? En gryende talang.

Er valtalspråk? Vanitas vanitatum vanitas.

Den hyllningssång, hvarmed vi vilja avsluta detta lilla minnesblad, är en tillfällighetsdikt af "skolmostern" i Landskrona. Äfven den har sin historia. Skolans alumner tänkte uppvakta sin älskade och värderade föreståndarinna J. A. med anledning af en dennas födelsedag. Så vände man sig till Selma. Hon måste skriva något, exempelvis en hyllningsdikt. Tonsättningen till en sådan var redan färdig. "På hvilken meter skall den affattas?" "Jo, på samma meter som psalmen 328 ('O, du härlighetens sken'), ty den har lekt mig i hågen; den behöfde en gladare melodi."

Så sadlade Selma Lagerlöf sin pegas, och resultatet blef denna lilla sång. "Men vet du, hvem som skänkt oss den angifna psalmen i Svenska psalmoken?" "Nej det vet jag visst icke." "Jo, det är min stamfader Petrus Lagerlöf." Detta var en händelse som såg ut som en tanke.

Och så må då vår hyllning till henne i dag utformas med hennes egna ord i den omnämnda hyllningsdikten:

Blommor växa vid hvar stig,
Städs stå stjärnor i det höga,
Men de icke röja sig
För hvar hjärta, för hvar öga.
Dem gafs lifvets bästa gåfva,
Som dess skönhet se och lofva.

Du, som kan det, du må ge
Mycket af Ditt hjärtas gåfvor!
Låt oss alltid mera se
Af Din andes rika häfvor,
Fast vår kärlek måste blifva
All den lön, vi kunna gifva.

H-A H-G-N-D.

FÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET

Ansvars-, Garanti-, Glas-, Inbrotts-, Maskin-, Resgods-, Olycksfall-, Sjuk-, Rån- och Vattenledningsskade-försäkringar.

Huvudkontor: Smålandsgatan 4.

Namnrop: "Globus".

GLOBUS

Barken Luffra. * Af Otto Lundh.

Tidning

I.

FÖR BARA EN TJUGO ARS TID SEDAN hade Vikstads samhälle varit en hemvist för duktiga segelskeppare, men så hade det kommit en förnedringsperiod, under hvilken folk antingen blifvit landkrabbor eller tagit tjänst som slafvar på de usla ångbåtarna, som jagas åstad genom väder och sjö af tyranniska rederier och äro piskade att vara på hvarje ort och ställe på utsatt dag och timme, om de inte vill ha huden full med ovelt. Ja, det hade gått så långt, att väldiga, arga skeppare som Nels Torssen till exempel, hvilka dansat kring kompassen, på alla världens haf i många Herrans år, gått och satt sig fast på landbacken som krämare. Ja, se det var ju mycket mot hans egen önskan, men hans kvinna kunde inte lida att han gick på sjön; hon ställde jämt och samt till ett fastligt tomej med gråt och tandagnisslan, för hvar gång han skulle iväg, bara på en liten seglats mellan Malmö och Lysekil. Hon gick och grämde sig för att han skulle drunkna, så hon inte fick en blund i ögat alla de nätter, han var borta, och så hon blef som ett lakan i ansiktet; ja, ännu se'n glyttarna blifvit många, och stora nog för att förstå att trösta henne, var det lika när. Torssen som var svag för sin kvinna, fast han var en brumbjörn annars, bjöd till att göra så få och så korta resor som möjligt, men det blef det ju inte mycket af till att sulenera huset på. Därför så tog han då också slulligen och brände sina skepp, d. v. s. han köpte Lars Ols' däcksbåt Oleandria och gick till Simrishamn med. Kom hem med båten tungt lastad, med mjölsäckar och sockertoppar och kaffebalar och sillatunnor, hvilket allt ställdes upp i salen på gafveln; där Frans snickare samma dag satt upp en disk, och så började skeppar Torssen väga snus och kaffeböner åt folk, hvilket han höll i med en hel hop år, ända tills kvinnan gick i jorden. På sjön kom han inte offare än när han hade ärende till stan för att hämta nya varor. Det hade han ju nog rätt ofta förstås, och han brukade gärna passa på, när det blåste riktigt friskt, så han kunde få sig en salt stänk öfver oljerocken och känna, att han var på sjön än en gång, likaväl. Och då hade hans kvinna ju ingen ro på sig igen, utan sprang antingen som en tosa nere vid stranden och stirrade utåt sjön eller låg i sängen och jämrade sig, så hon faktiskt var riktigt rejält sjuk när mannen kom hem med varorna. Men det gjorde ju inte så mycket, se'n äldste pojken blifvit stor nog för att sköta kommersen, medan fadern var borta. Så blef det ju järnbana i orten, och Torssen hade inte så ofta skäl att företaga någon seglats, men då gick äldste pojken på allvar till sjöss i stället, och så blef det samma jämmer på kvinnan, och till sist så brast hennes hjärta, som efter min tro var bräckligare än en sjömanshustrus får lof att vara.

Men gubben Torssen, som

nog egentligen alltid äcklats vid disken, tog och arrenderade ut lådan till Tuve Henriks' Sebastian som gått i handlarelära i Ystad. Oleandria låg och rutfnade på hamnbacken, men Torssen köpte sig i stället en liten koster af Hågen fiskare. Han lade ut en liten brygga i en krok af hamnen och förtöjde båten vid, hissade en flagg på stång invid den, satte en bänk därin till och satt och sof på den eller i kostern och väntade på badgäster, som ville ut och segla för femti öre i timmen. Kom där ingen, så gick gubben själf ut en lof, när "han" började blåsa upp lagom, och var lika glad. Så hade han nu hållit på i ett par somrar. Barnen voro utflugna allesammans och äldsta dottern gift med den störste handlaren i sta'n, som tillika slagit sig på rederi och låtit det gamla rejäla seglandet komma till heders igen. Så snart där var en skuta af den rikliga sorten, som gått vrak på denna kusten i norr eller söder, vare sig han var utländare eller inföding, så var Riggner, det var mågen, alltid framme och köpte den och riggade upp den och satte den i frakt som en dans igen, så det var kanske inte så dumt, när Ola Ål, som alltid vill vara kvick, sa, att han tyckte han skulle heta Riggopp i stället för det rätta namnet han bar.

En dag när Torssen satt och sof i kostern, kom där ett skickebud från telefonstationen, om han nödvändigt ville komma upp genast, för svarsonen ville tala med honom.

Ja, Torssen masade sig ju upp och fick

fatt i telefonluren och satte munstycket för örat, för han hade aldrig befattat sig med den nymodigheten förr. Nå, det blef ju rättadt, och Torssen förvånade sig inte så litet öfver att få höra sin mågs naturliga röst i iratten.

"Vill far ut och upplifva gamla minnen ett tag?" sa' han. "För jag har köpt en bark och riggat upp, en engländare, som gått på vid Sandhammaren, och den kunde jag sätta bra in för en frakt från Hälsinborg till Hernösand och därifrån med trä till Lybeck. Men far får själf mönstra besättning, för här i sta'n finns inte en enda sjöman hemma."

Torssen hade väl inte varit den han var, om han svarat nej. Han var egentligen glad som en speleman för att än en gång få göra en ordenllig resa och vädra sig i riktig hafsluft. Alltså gjorde han sig inte vidare motsträfvig.

Först när han gick från telefonstationen och hade lofvat komma med besättningen om tre dar, tänkte han: "Hvem fan ska' jag få till besättning?"

Men ett par timmar senare kom han bort till Sone skomakares och hostade. Sone satt vid lästen och pliggade, så hans beckiga panna dröp af sveft. Han hade råkat förlänga frimåndan ett par dar, och golfvet var fullt med klacklösa pjäxor. Men när nu Torssen upprepade mågens fråga till honom själf, som han tyckte var så väl formulerad, då tappade Sone på en gång glasögonen och skolmästarens pjäxa med lästen i, ner bland alla sylarna och beckbitarna.

Sone tittade förskrämdt mot köksdörren och sade därpå med en min, i hvilken förtjusningen kämpade med oro och skräck:

"Torssen vill väl inte drifva med mej? Men är det allvar, så vet Gud jag vill, men jag förs aldrig i lifvet för kärningen."

Men när Torssen gick hade han med en femkrona, hvarmed Sone snart därpå smög sig in i Åstrands bierstuga, samt med ett kraftigt handslag, fästat Sone som besättningsman. Hur han skulle klara sig för kärningen var en senare angelägenhet, som Torssen lofvat honom vara behjälplig med.

Hans Bändare, som i sina tidigare år gått med Torssen både som jungman och styrman, gick och målade Sven Ugglas husgafvel. Han hade satt penseln på en lång stake, som han ej utan besvär dopade i färgpytsen och därpå med ännu större möda hissade upp i gafvelpetsen igen. Det mesta af färgen rann ner på näfvarna igen under tiden.

"Hvarför i hälsike sätter du inte upp en stege i stället?" dundrade den med sin nyss återfångna myndighet och den äfvenledes nyss vunna segern på nytt synnerligen myndig vordne skeppar Torssen, så att Hans Bändare förskräckt dinglade till med staken och stänkte en stor klick af den äck-

ETT NYGIFT PAR.

Författaren Henning Berger och fru Vibeke Berger, född Elsass, efter deras vigsel å Köpenhamns rådhus.. H. Damgaard foto.

liga gulgråa färgen, som nu skulle vara fint, på Torssens röda näsa.

"Ack, jag tål rent inte vid att klifva på stegar, jag blir så svimlig i skallen numera, så," jämrade sig Hans.

Torssen grinade och torkade af klicken. "Du som var den flinkaste i topp och rå på Alexandria" brummade han. "Men strunt i det; du behöfver inte gå i topp mera, men till rors kan du säkert stå utan att bli svimlig, i skallen."

När Sven Uggla efter en stund tittade ut för att se, hur det gick med målningen, såg han ingen målare, men penselstaken stod nästan fastklubbad af solen uppåt väggen, och en led strimma färg af den fina gulgråa, hvaråt Sven gladt sig så mycket, hade runnit ner på glasfönstret och torkat i.

Hans hade gått med Torssen för att riktigt talas vid om saken. Midtför Rasmus Friares stuga gjorde kaptenen halt och öppnade grinden.

"Kom med in och hjälp mig att värfva Rasmus Friare till stewart!" sade han. "Det är ju inte det minst viktiga med kosten för en sjöman."

Rasmus var sysselsatt med att i knäböjande ställning plocka hallon i en hörna af sin trädgård. En badgästfru stod öfver honom och dividerade, så att gubbarna sätte sig på bänken vid hans dörr och spottade, men så tog det ju också en ände, och man fick Rasmus i tal.

"Ack, jag har ju skorstenen full med böckling, som jag håller på att röka", gnällde Rasmus. "Hur skulle jag få tid att sälja den, om jag skulle ge mig af på lördag."

"Du behöfver inte sälja den, Rasmus," afgjorde Torssen. "Du tar den med dig; jag köper den som proviant. Och har du några skinkor och potatis och sylt och sånt, så ta' hela rasket med i kistan; jag ska' betala det ärligt."

Rasmus sken upp. Han hade loftet fullt med både fjorgamla och äldre skinkor, som det gått trögt att afyttra till de småsnåla badgästerna. Och han hade syltat in både det ena och det andra från frukthösten i fjor, som nog kunde vara godt att ha. Den lille beskäftige mannen med en gammal rök-mössa på nacken — han rökade ju också sill — ville enständigt ha gubbarna in i sitt putsade dockskåp till stuga och förevisa sina burkar, men Torssen befastade blott kort och godt, att han skulle vara resklar på lördagsmorningen och ha allt älbart med sig i kistan.

Ännu ett par stycken gubbar återvunnos

denna och följande dag åt sin gamla svikna ungdomskärlek, under det bekantskapen mer eller mindre direkt och grundligt uppsades med ett par obolfärdiga, som till på köpet försökt göra sig lustiga öfver Torssens nya æra på sjön.

II.

En nyss uppgången morgonsol belyste Vikstads samhälle, där plommonen redan blånade i hagarna och den daggiga spindelväfven glänste på häckarne. På samhällets enda kullerstengata trafvade en grupp manspersoner fram, ackompanjerade af tupparnas gälla morgonhymner. På litet afstånd från en halmtäck, röd liten stuga stannade de, och endast en af dem fortsatte med smygande fjät, hvilka han sökte göra så ljudlösa som möjligt fram till stugan. Han öppnade försiktigt trädgårdsg grinden och skubbade inåt husets baksida, hvarest han uppstämde en konstbesynnerlig, dämpad hvissling. Till svar öppnades fönstret på glänt, och ett väldigt bylle sköts sakta och mödosamt ut. Därpå blef Sone skomakares rödnosiga anlete synligt och strax därpå hade han med större vighet än han själf egentligen trodde sig om förflyttat hela sin lekamen ner på trädgårdsgången. Han kom nu tillsammans med den utsände luffande fram mot de väntande kumpanerna, och hela sällskapet anträdde en ganska skyndsamt reträtt. I åtminstone den enes ådror blef blodet strax därpå så kallt som is, ty borta från det röda husets trädgårdssida hördes en ej alltför vänlig kvinnostämman med ljudlig röst nämna hans namn. Han dök pilsnabbt in i en liten sidogränd och de andra följde honom samma väg för säkerhets skull.

— Du skref väl ingen lapp, hvart du tagit vägen, flåsade kaptten Torssen ängsligt.

— Ih, fan ock; då hade hon varit efter mej på fläcken, hväste Sone.

Snart därpå satt hela besättningen, inklusive styrman Gummesons något dumme påg, som skulle vara jungman, i vagnen, som i god fart förde sjömännerna och deras gepäck mot järnbanestationen. Och utan vidare äfventyr anlände de så till staden och embarkerade på barken, som befanns vara en ganska näpen skuta med splitter ny rigg och nymålad öfver det hela. Men där stod inget namn på henne.

— Nä, hon hade nåt konstigt skotskt namn förut, sa' redaren, men jag tänkte, att eftersom far ska' föra henne, skulle far döpa henne också.

Skepparen ref sig i hufvudet och tänkte skarpt, medan de lärde en liten grogg. Han hade nog hufvudet fullt med en massa skeppsnamn, men alla eller åtminstone de flesta voro förknippade med ganska sorgliga minnen, och så skulle man väl kunna hitta på något själf.

"Luffra", sade han sluffigen. Hvar han fick det ifrån förblef hans hemlighet, men mågen skickade genast ut en målarpojke att sätta dit namnet.

Följande dag re-

Ett par Linnéätlingar och deras minnen.

FROKNARNA ANNA OCH GERDA ÖDMAN, döttrar till den bekante lektor N. P. Ödman och hans maka, född Linnéa Tullberg, höra genom sin mor till den store Linnés släkt. Deras mormor var en dotter till den svenske blomsterkonungen, och många släktminnen och traditioner binda dem till hans minne. Som arfvegods ha de också mottagit bland annat ett stort 1700-tals skåp och en del af Linnés berömda servis med linneamotivet, därjämte en gammal buktig byrå, och några andra smärre saker. Men nu skall det upprättas ett Linnémuseum i Uppsala, dit alla minnen skola samlas, och fröknarna Ödman ha uppoffrat sina egna intressen och lämnat ifrån sig släktrelikerna. I en här nedan offentliggjord dikt, har fröken Gerda Ödman skildrat sina minnen af det gamla skåpet, som nu icke längre utgör som en samlande medelpunkt i deras hem.

Det gamla skåpet.

(vid dess flyttning till Linnémuseet.)

Du gamle väktare från svunna tider,
du föjt oss troget in i sena år.
Och fast du trotsat tvenne seklers skiften,
du oberörd af tidens stormar står.
Men dock det är, som hade du ett hjärta
och kunde dela med oss fröjd och smärta.

Så långt jag minns, jag sett dig stå i salen.
Du växte fast med barnets fantasi.
Du hörde till oss, blef som en ibland oss,
du blef en del i hemmets harmoni,
ett stilla vittne till de lyckans dagar,
då sol i hemmet hvarje moln förjagar.

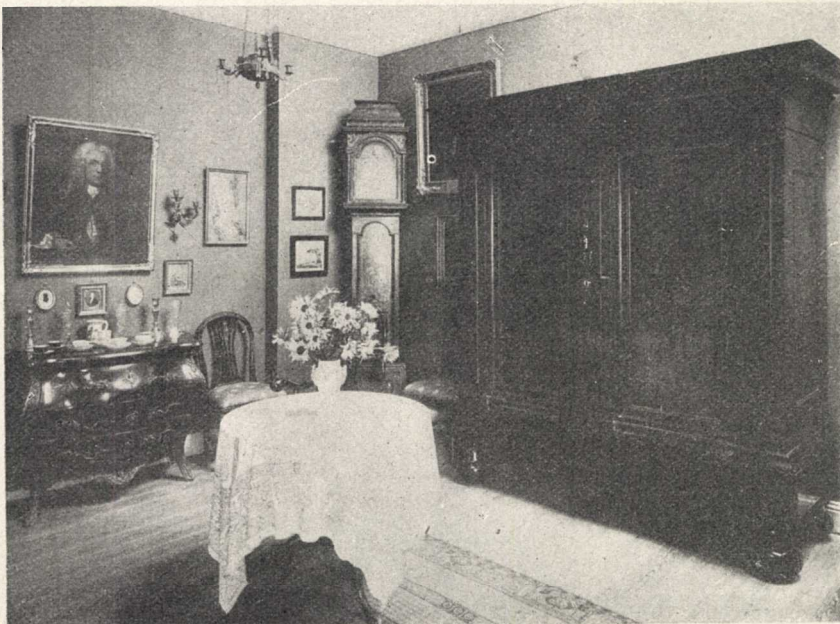
När dig jag ser, ser jag i tanken tydligt,
hur mor med flitig hand framför dig står
och ordnar linnet, såsom mormor gjorde
och hennes mor en gång i flydda år.
Så kan jag vid din anblick nuet glömma,
mig in i gamla goda tider drömma.

Då tänker jag: Ack, kunde du berätta!
Hur gärna ville jag ej lyssna då
till allt det sköna från din lefnads saga,
allt hvad du sett och hört i sekler två,
om huru människor fröjdats, hoppats, stridit,
om hur de älskat ha och hur de lidit!

Och kring dig dväljs ännu en fläkt från honom,
som Numen adest öfver dörren skref,
som ordnade naturens spridda riken
och alla blommors krönte konung blef. —
Men du står tyst, ty ej du vill förråda
hvad du i forna dagar har fått skåda.

Du gamle väktare från svunna tider,
haf tack för trogen vakt i år, som flytt!
Vi se med vemod, att du nu oss lämnar
och att för dig en annan tid har grytt,
då du på annan plats ett minne vaktar,
som Sveriges folk bland sina största aktar.

GERDA ÖDMAN.

Linnéminnen i det Ödmanska hemmet.

Europeiska regentfamiljer

1, 2. Kejsar Wilhelm II och kejsarinnan Augusta Victoria. 3, 4. Det tyska kronprinsparet. 5, 6. Kejsarinnan Alexandra af Ryssland med sina fyra döttrar. Tsar Nikolaus II af Ryssland. 7, 8. Kejsar Karl I och kejsarinnan Zita af Österrike-Ungern. 9, 10. Konung Ludwig och drottning Maria Theresia af Bayern. 11, 12. Konung Wilhelm II och drottning Charlotta af Württemberg. 13, 14. Konung Peter I af Serbien samt Serbiens kronprins. 15, 16. Konung Ferdinand och drottning Eleonora af Bulgarien. 17, 18. Konung Ferdinand I och drottning Maria af Rumänien. 19, 20. Storhertigparet af Baden.

19-20

21

22

23

24

35

utan tron och krona.

21, 22. Konung Konstantin och drottning Sofia af Grekland. 23, 24. Storhertig Friedrich Franz II och storhertiginnan Alexandra af Mecklenburg-Schwerin. 25, 26. Konung Nikolaus och drottning Milena af Montenegro. 27, 28. Hertigen och hertiginnan af Braunschweig. 29, 30. Storhertig Wilhelm Ernst och storhertiginnan Feodora af Sachsen-Weimar. 31, 33. Storhertig August och storhertiginnan Elisabeth af Oldenburg med döttrar. 32. Konung Fredrik III af Sachsen. 34. Kronprins Carol af Rumänien. 35. Storhertig Ernst Ludwig och storhertiginnan Eleonora af Hessen med söner.

Om Iduns insamling för spanska sjukans offer erinras vördsamt.

Gåfvor i penningar, äfven de minsta, mottagas med största tacksamhet å
Iduns expedition, Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Beloppen kunna bekvämast insändas i postanvisning och torde godhetsfullt förses med påskrift

"Till Spanska sjukans offer".

Redovisning kommer att ske i tidningen. De insamlade medlen komma att fördelas öfver

hela landet

genom pastorsexpeditionerna och genom församlingssystrar och diakonissor i städerna.

natten kom Torssen bort till jungmannen, som stod på utkik, för det var rätt svart och blåste hårdt, och sa' med sin lenaste röst och soligaste min: "Ja, kan du nu kika bra, så vi inte förlorar känningen med de andra östersjöingarna i natt." Då närmade man sig Ålands haf, och Torssen gick ner och knöt sig i hytten.

Men på morgonen var inte Luffra ute ur Ålands haf ännu och det blåste en fräsande motvind, så att skutan länsade undan för bottenrefvade segel. Inte en prick syntes af de andra skuforna. Torssen endast vände på bussen och sade godmodigt: "Eja, vi har inte så brådt. Här ä' ju rum sjö." Därpå gaf han order att refva det hela, lät skutan drifva och gick ner i hytten och läste för

juttionde gången sin älsklingsbok "Den siste mohikanen."

Hur Ålands haf ändtligen passerades och hur man låg och länsade och ankrade i Östersjön, därom skulle vara rätt roligt att kunna lämna mera utförligt besked. Alltnog, det gick en rundlig tid, utan att man hörde ett lifstecken af Luffra. De kaptener som passerat Torssen hade varit hemma länge och väl och talat om, att de lämnat Luffra bakom sig i Kvarken och att en stickande sydväst blåst upp, så snart de hunnit ut i Ålands haf, så Luffra hade nog blifvit i Kvarken. Och mågen hade redan börjat underhandla om försäkringens utbekommande, och Sone skomakares kvinna hade lagt sig upp med en svart klänning och började se ganska uppmuntrande ut gentemot Sven Uggla, som var änkman, där han gick utanför sitt nymålade hus, när ändtligen på 47:de dygnet ett telegram anlände ifrån Allinge på Bornholm. Där stod "Köper bröd här i dag. Torssen."

Sedan blef det ånyo tyst en rundlig tid. Men en vacker dag spreds ryktet i Vikstad, att styrman Gummesons påg kommit hem. Luffra hade ränt på nånstans utanför Tyskland; hvar kunde jungmannen, hvilken ju såsom vi upplyst icke var synnerligen klyffig, inte lämna något vidare klart besked om. Han hade emellertid drifvit i land fastsurrad vid en maststump, mellan händerna oskadd bärande med sig en målning inom glas och ram föreställande barken Luffra, ehuru det under bilden stod något annat på ett obegripligt språk. Konsuln i Steffin hade skickat hem honom.

Taflan med en ny lapp påklustrad, hvarå verkligen läses "Luffra", hänger ännu i denna dag å redarens kontor.

dan styrde Luffra för förlig vind upp i Sundet mot Hälsingborg. Gubbarna klarade hvar för sig sina don bättre än de hade väntat, och Torssen rörde sig med sjökort, logg och kompass, som om det varit i går han sist gått fram här. Men han svor fullt öfver den massa ångare, de hade att passera, och som bl. a. skvalpade opp en så'n massa kölvatten. Mot besättningen var han däremot rent af oroväckande len och vänlig, ty i hvarje fall de som tidigare haft med honom att göra visste, att en sådan början med Torssen betydde stegrad rellighet för hvarje dag, under det att när han tornerade i början, blef han rätt snart riktigt hygglig och vänlig som en vanlig människa.

Snart var man lastad i Hälsingborg och styrde åter mot Östersjön. Vädret var vackert och vinden så bra, att man kunde följa den svenska kusten med halfrefvade segel och ändå vara framme i Hernösand på fem fräsande dygn. Men Torssen var likväl så miserabel i humöret, att hans besättning tackade Gud, att det gått så fort som det gick.

Nå, i Härnösand fick man naturligtvis ligga och vänta en rundlig tid, innan de hann masa sig ut med timret från sågen. Det började redan bli böst och stormigt och mörka nätter, innan man lyfte ankar för att gå söderut igen. Först nedom Sundsvall fick man känning med andra seglare, som gjorde den sista höstresan. Ett par af skepparna voro gamla bekanta och tyckte det var tusan så lustigt i roparen, att ännu en gång få sällskap med den gamle björnen. Han var för öfrigt första dagen redan i sitt värsta humör, men när han träffade de bekanta, hade han redan mojnåt af. De seglade i sällskap med ett par stycken jämnspelet en dag. På

Porträtt till

UNDER NÅGRA DAGAR HAR hos Licium pågått en synnerligen intressant utställning af gamla spetsar, från spetskonstens klang- och jubeldagar.

Bland praktstyckena på denna utställning lade man märke till en italiensk spets från 1600-talet i ytterst väl utförd Milanoteknik med ett rikt mönster, där figurer af människor och hundar voro inkomponerade. Fröken Agnes Branting, Liciums förfarna ledarinna, fattade särskildt intresse för denna gamla spets och vid närmare studium fann hon, att den med all säkerhet tillhört släkten Carrara, i hvars vapen dylika motiv ingå. Denna historiska spets, som är öfver fyra meter lång, men tydligen är afklippt i båda ändar har nu inköpts af Nationalmuseum. Enligt fröken Branting har spetsen utgjort kant till någon praktduk, sådana vi se på gamla italienska målningar af renässansmästare.

För ett par år sedan kom en ung dam till Stockholm försedd med en brinnande energi, men för öfrigt utan rekommendationer, utan kapital och utan bekantskaper.

Men hon hade hufvudet fullt af idéer, hur hon skulle slå sig fram. Det var fru Lisa von Halck, som nu i dagarna anordnar en utställning hos A. B. Affärssystem vid Drottninggatan af reklamteknik för annonser, som hon förmedlat genom sin annonsbyrå.

Fru Halck har med sig associerat ett par unga svenska

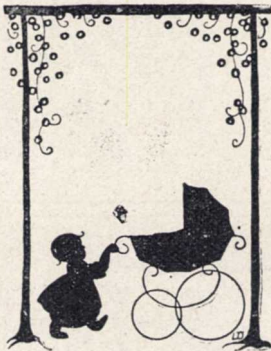
Agnes Branting.

Lisa von Halck.

Anna Molin.

Konstnärlig annons som utgått från Halcks byrå.

Carraraspets från 1600-talet.

dagskrönikan.

konstnärer, som arbeta med lif och lust för att göra de svenska tidningsannonserna mindre torra och stereotypa.

Hennes ansträngningar ha redan till en viss grad krönts med framgång, och den lilla utställningen af fyndiga och ofta graciösa teckningar har blifvit uppmärksammas både i pressen och af allmänheten.

Vi ge här ett prof på en annonsteckning, som Halcks byrå utarbetat för en firma, som säljer barnvagnar.

Den 16 nov. fyllde fröken Anna Molin på Eckersholms gård, Bratteborg, 50 år.

Fröken Molin är en kvinna med stora och många intressen, en god och hjälpsam vän. Fröken Molin är dotter till godsägare Molin, Gässhult, Misterhult. Omkring 1910 och 1912 försåg fröken Molin hela sin hembygds sockens gummor med väfnadsarbete, själf hjälpte fröken Molin gummorna med uppsättningen af konstväfnaderna och försälde arbetena.

För några år sedan inköpte fröken Molin den natursköna egendomen Eckersholm vid Lagan.

Fröken Molin är en duktig landtbrukare, därom vittnar hennes välskötta egendom.

Till fröken Anna Molin gå nu på hennes 50-årsdag många hjärtliga tankar från när och fjärran, och tack för många angenäma minnen från hennes gästfria hem.

E. S.

En diktarbragd.

SOM ETT APROPOS TILL DEN UNIKA TILLdragelse, då jag vid Gústaf-Adolfsfesten i Ostermalm kyrka den 6 november (för att citera Nalle Halldén's ord, när han anmäler mig på Rolfs cabaret om kvällarne) "slog världsrekordet såsom den förste skådespelaren på predikstolen", erinrar jag mig en episod från min gymnasistid, som är förknippad med tillkomsten af den dikt, "Lützen-advent", af Erland Lagerlöf, som jag vid nämnda tillfälle föredrog.

Västerås läroverk hade år 1905 blifvit utökadt med en annexbyggnad, som skulle invigas den 5 november, alltså dagen före Lützendagen. Lektorn i geografi hade af någon anledning anmodats hålla högtidstalet, något som mycket förtröt lektorn i svenska, skalden Erland Lagerlöf. Rätteligen hade ju detta bort tillkomma honom, men då vederbörande kände sina pappenheimer och med skäl kunde frukta, att Lagerlöf, som med en skalds företräden också förenade skaldens bohémelynne och oberäknelighet, inte skulle bli färdig med talet i tid, utan i sista stund förorsaka mässfall, så proponerade man honom att i stället författa en prolog, som han själf kunde föredraga, allt med den hemliga baktanken, att man, för den händelse prologen skulle torka in, i värsta fall skulle kunna reda sig ändå.

Tiden gick och dagen för festligheten närmade sig. Lagerlöf hade ännu inte börjat med sitt arbete. På eftermiddagen den 5 november hade han skrivit fyra strofer. De andra lärarna rusade på hufvudet, och man tog för gifvet, att Lagerlöf helt enkelt skulle uteblifva från högtidligheten samt beslöt inrätta sig därefter. Men man hade misräknat sig. På utsatt tid infann sig den gode lektorn "snygg och anständigt klädd" (för att begagna ett af skollagens många bevingade uttryck) i oklanderlig frack, ehuru något röd i ansiktet och betydligt tankspridd. Allmän undran, hur detta skulle aflöpa. Man började redan skönja skandalen i fjärran.

Emellertid började festen, skolkören sjöng "Hjältaer som bedjen", och därpå klef Lagerlöf upp i talarstolen. Med fumliga händer fick han fram ett hopskrunkadt papper ur innerfickan på sin frack, och så började han med ganska osäker stämma mödosamt tolka de syn- och hörbarligen mycket svårtydda hieroglyfer, som utgjorde de fyra färdiga stroferna:

Liksom en dotter i sin lyckas timma
då lifvets fullhet låter sig förnimma,
inför sin hulde fader träder fram,
på en gång hjärteglad och allvarsam,
i blyg förväntan, att ock han sig gläder
och har sitt sinne klädt i högtidskläder.

Och fadern forskar då i dotterns drag
att återfinna där sitt eget jag
hos denna kära, som han lifvet skänkte,
och glädes, om hon blifvit den han tänkte.

Så ställer sig i dag vår skola fram,
på en gång hjärteglad och allvarsam,
med facksamhet och bänvan i sitt sinne
inför den store Gústaf Adolfs minne.

Hon känner pröfvande på sig hans blick,
om hon förvaltat pundet, som hon fick,
om hon är värd att kallas för hans dotter,
bland lärdomsskolorna en förstfödd dotter. —

Här tystnade han, slöt ögonen och for med handen öfver pannan. Eforus, rektor och öfriga honoratiores flyttade sig oroligt af och an på stolarna, och stämningen blef alltmer panikartad. Då, med ens, sågs mannen i katedern räta upp sig, han slängde undan det skrynkliga manuskriptet, och utan att sväfvä på målet började han med lugn, klar stämma improvisera fortsättningen af dikten:

Den store kungen gästas denna stund
i våra salar och gör där sin rund,
och vid hans åsyn våra blickar hänga,
och vemodstankarna hvarandra tränga.

I dag är dagen före Lützens dag,
på denna afton gick han fram till slag,
men natt föll på och afbröt stridens möte. —
Hvad bringar morgondagen i sitt sköte? —

Där råder Gud! Det komme som det vill,
han ryggas ej, han med sin här blir still.
De svenske hvila på den frusna jorden,
och många drömmar sväfvä hem till Norden.

Men mången utan drömmar slumrar trött —
och tyngre nästa kväll, när han förblödt,
då äfven han, guldkonungen från Norden,
låg i sitt blod med ansiktet mot jorden.

Lif af vårt lif,
själ af vår själ,
ädlaste blod ur Sveriges hjärta!
Än är du vår,
vi äro dina,
du, vår konung för alla sekler!

Glad såsom han,
god såsom han,
så skall du vara, du svenske gosse!
Ljus skall du älska,
ditt lif skall du gläd
offra som han för ditt land!

Och du skall stolt
räta dig upp!
Lämna åt andra att krypa och slafva,
till svensk och till man
du föddes som han,
och det blod, som häfver ditt hjärta,
är det samma svenskmanablodet,
som flödde i hans.

Hvad är vårt korta dagsländelif
mot ett minne som ditt,
du store!
Men du lade din storhet till fotapall
för den Eviges makt, som vara skall,
och tryggt förtrodde åt Honom
ditt lif och ditt älskade land.

Det torde vara öfverflödigt att tillägga, att det ovalationsartade bifall, som brusade honom till mötes, då han nedsteg från den kateder, som för några korta minuter varit hans parnass, var lika uppriktigt som välförtjänt. Det var en skaldebragd, som endast den borne skalden kan utföra, och en sådan var Erland Lagerlöf, ehuru en del tragiska moment i hans lif bidrogo till att nedbryta den sökande anden och klippta vingarna på hans eldiga pegasus.

Författaren till dessa rader, som hade den lyckan att stå honom ganska nära under de år han, som lärare verkade i Västerås, har med hans medgifvande bearbetat dikten, som från början såsom ofvan synes var formad med tanke på Västerås' gymnasium och dess förhållande till Gústaf Adolfsminnet (Gústaf II Adolf har som bekant grundat Västerås gymnasium, det första i Sverige) så att den i sitt nuvarande skick riktar sig till svenska folket i dess helhet och följaktligen kan komma till användning mera generellt än i det särfall för hvilket den diktades.

Det har varit mig kärt att i detta sammanhang få binda en enkel minneskrans åt den hänsofne skalden och hans vackra diktarbragd.

UNO BRANDER.

Porslinsägget.

— En barnslig historia om döden. —

AF HENRIK ULLMAN.

(Forts.)

MEN FARBROR BORGMÄSTAREN SÄG för en gång inte alls farlig ut; han föreföll tvärtom riktigt hygglig, tyckte Kurt vid närmare eftertanke. Och så räckte han honom utan vidare ett stort, väl ombundet paket.

— Se här, min gosse, sade han blott; det är från fröken Stårkenfeltz, i enlighet med hennes testamentariska dispositioner. — Till unge Kurt Brandel öfverlämnas på grund af löfte under min lifstid —, står det. — Sli'et me' hälsan men var rädd om' et, pojke, för de' är dyrbart nog, ska ja' säja.

Kurt, som alltför väl gissade, hvad det innehöll, hade all möda att återhålla ett rop

af förljusning, när han blossande af ifver mottog det tunga paketet; och han tyckte, att han i gengäld kunde ge farbror borgmästaren samma löfte som sin far häromdagen — nu när det inte längre var något farligt.

— Tack, snälla farbror, stammade han; ja' lofvar att allri mer åka snålskjuts på tant Stårkenfeltz' likvagn.

Borgmästaren såg förbryllad ut och tittade fundersamt i taket. Hvad i all fridens namn kom åt pojken? — Men så gick det plötsligt upp ett ljus för honom; det var ju den där pojken, som —. Det ryckte i mungiporna af återhållet skratt.

— Nå, nå; de' var då ett storartadt löfte, som nog inte blir svårt att hålla, tänker ja'. Nej, min gosse, tids nog får du ändå åka på den vagnen; de' blir kanske lagom roligt, ska' du se. Så gör inte om'et. — Adjö me' dej och hälsa pappa.

Och därmed gick han. —

Nu var alltså äntligen tant Stårkenfeltz' underbara porslinsägg Kurts; nu kunde han få leka med det så ofta och så mycket han ville, låta speldosan ljuda och kika på paren, när de långsamt och sirligt rörde sig efter musiken öfver det blanka golfvet. Kurt var i sjunde himlen och hade icke tanke för något annat än sitt ägg. Men hans glädje och tillfredsställelse ökades högst betydligt däraf, att han en sam råde om det, så att Malla utslutande var hänvisad till hans ädelmod, om hon skulle få något med däraf.

Hela eftermiddagen sutto de båda syskonen i bästa sämja midt emot hvarandra i barnkammaren, låto ägget gå emellan sig och lekte turvis med det. Men när Kurt till sist tyckte, att Malla började visa hans porslinsägg alltför stort intresse, nästan som om det vore hennes, och till och med vågade föreslå, att de skulle ha det tillsammans, ansåg han det vara på tid att häfda sin ensamrätt och låste utan vidare in klenoden i sin byrålåda. — Hans ägg, somt tant Stårkenfeltz skänkt honom aldeles ensam; — nej tack, det ville han all behålla för sig själf!

Malla bad först så bevakande att åtminstone få titta bara en enda gång till. Men Kurt var obeveklig, och när ingenting annat hjälpte, tog hon till lipen. Mamma kom in och Malla klagade.

— Kurt är så stygg så; Malla får inte titta mer i honoms ägg. — Men mamma medlade och sökte trösta.

— Ägget är Kurts, vet ju Malla; och i morgon får lilla Malla leka mer me' det.

Och så leddes den alltjämt gråtande Malla i säng. Men Kurt var icke alls belåten med denna lättköpta seger och allra minst nöjd med, att han fått medhåll af sin mor. Hans samvete slog honom och det var icke långt ifrån, att han själf tagit till gråten. Ty han höll i själfva verket så förfärligt mycket af sin lilla syster och det grämde honom öfvermåttan, att han gjort henne ledsen.

Han låg länge vaken i sin säng den kvällen och funderade hit och dit, hur han skulle få lilla syster nöjd igen. Till sist fann han det. Han skulle göra offret; hur det än kostade på, skulle Malla ändå få hälften i ägget med lika mycket rätt till det som han. Och glad öfver denna lyckliga lösning, somnade han slutligen med lugnt samvete. —

Men Döden, som alltjämt gick tyst och obeveklig, ofta barmhärtig, ibland också grym, från hus till hus i Östervik, hade just denna eftermiddag hunnit till östra tullen och stannat utanför barnkammarfönstret hos kapten Brandels. När han så stod där och funderade, tveksam om han skulle vända om in mot staden eller ge sig af och lämna Österviksborna en tids andrum, råkade han se in genom gardinspringan och bli vittne till barnens gnabb. Då log Döden ett bistert

leende och tänkte: — Nej, inte går jag ännu härifrån. Hittills har jag nöjt mig med de gamla och skonat de unga; nu skola också de, som ännu ej veta något om mig, få göra min bekantskap. Han, gossen där, som dref gäck med mig — af okunnighet, vill jag hoppas — skall jag skona till lifvet, för att han så mycket bittrare må känna svedan af mina slag och lära sig respekt för mig; — men hon, den lilla, skall därvid bli mitt verktyg.

Därmed steg Döden inom dörren till kapten Brandels...

Följande morgon var hela huset i uppståndelse. Malla var illa sjuk och doktorn blef efterskickad.

— Nå, tänkte Kurt, när han tog sin kälke och ensam sprang bort till Kvarnbacken, ja' väntar väl, tills hon blir frisk igen, så får ja' ha ägget för mej själf så mycke' längre. En del af kvällens beslutsamhet och ädelmod var redan bortblåst och han började åter vackla inför tanken på delning. Han var ju så kär i porslinsägget; hans eget, fina porslinsägg!

Men Malla blef icke bättre. Hon blef tvärfom sämre för hvar dag och doktorn såg allmer bekymrad ut för hvar gång han kom på besök.

Kurt började bli betänksam, när han märkte sin mors förgråtna ögon och fars allvarliga uppsyn och hörde doktors ord, som han visserligen icke till fullo förstod, men hvilkas innebörd han likväl dunkelt anade. — Skulle Malla —; nej, inte skulle väl Malla dö? Hon var väl alldeles för liten ännu — hade ju knappast lefvat något att tala om. Det var nog bara så'na där riktigt gamla ena som tant Stårkenfeltz och fattigstugummorna, som kunde dö. — Men om — om nu i alla fall... Det skar till i bröstet på honom och kändes upp i halsen som skulle han kvävas.

— Malla! — Porslinsägget...

Han drog ut sin byrålåda. Där låg ägget i all sin prakt, hans vackra, underbara ägg; — hans och Mallas; nej, bara Mallas; — inte hans mera; — han ville inte veta af det längre, det ofäcka, gamla fula porslinsägget. Malla kunde gärna få ta det alldeles ensam för sig; sedan kunde han kanske någon gång få titta i det, när Malla tillät. — Beslutsamt tog han upp ägget och slog in det i ett stycke tidningspapper. Hvad Malla skulle bli glad i alla fall...

I sängkammardörren mötte han sin far; han hade nu också sådana där röda ögon som mamma. Kurt blef rädd och försökte

göra sig så liten och osynlig som möjligt för att komma förbi. Men hans far lyfte upp honom på armen och bar ut honom.

— Du får inte gå dit in och störa, Kurt; inte nu, min gosse. Lilla-syster är mycket sjuk och går kanske ifrån oss.

— Då går ja' me', för ja' har nå't att ge Malla.

Fadern såg på det runda paketet och gissade sig till, hvad det innehöll. Hans röst skalf plötsligt till.

— Ja, om du är en snäll och lydlig gosse, får du kanske en gång följa lilla Malla. Men inte ännu; du vill väl icke också gå från far och mor och syskonen?

Nej, det ville inte Kurt; men ändå grämde det honom i hjärtat, att han icke fick träffa lilla-syster just nu, när han ville göra henne så glad. Han tog sitt ägg och gick åter in i barnkammaren. Där föll han på knä vid Mallas dockvagn, borrade hufvudet i täcket och grät förtvifladt...

Nu började han ana dödens närhet och förstå, att äfven flickor sådana som Malla icke voro för små att dö. —

Natten därpå dog Malla. Och på morgonen fick Kurt komma in och se henne. Det var halfskunt i rummet denna grå vintermorgon och luktade doktor, så Kurt blef plötsligt mycket högtidligt stämd. Vid sängen brunno med stilla låga ljus i de höga armstakarne och det var som i kyrkan en juldagsmorgon, tyckte han.

— Nu är lilla Malla i himmelen, sade mamma med underligt främmande röst.

Kurt såg undrande upp i hennes ansikte för att kontrollera, om hon menade allvar. Hela hans inre fylldes af motsägelse och tvifvel.

— Men mamma, hviskade han för att ej väcka Malla, inte är hon i himlen, inte. Malla ligger ju här i sin säng alldeles som förut; gör hon inte, säj mamma?

— Jo visst; men Kurt lille, hennes själ är hos Gud i himlen; det vet du väl?

(Forts.)

Från Göteborgs horisont.

GÖTEBORG HAR I DESSA DAGAR FATT ETT nytt fillskott i den uppfinningsrikedom, där ofta visats, då det gällt anskaffa trefliga medel att locka folk till frikostighet i välgörenhetens tjänst. I Lorensbergs gamla välkända festivitetsall har, på initiativ af grosshandlare G. Mankell, öppnats en cabaret — efter alla konstens regler anordnad — bärande det karaktäristiska namnet "Guldregnet", och ämnad att bli en källa till hjälp och glädje för de betungade fram emot julhelgen. Guldregnet, som man hoppas hvarje kväll skall ur publikens fickor "regna" ned i den för öfrigt smakfullt dekorerade salen, där gullregnsklasar öfverallt möta ögat, är afsedd att i första rummet lämna bistånd åt pauvres honteux, de, som icke öppet klaga sin nöd på torg och gator, men lida i tysthet och icke mindre kännbart för det.

Första klassens krafter ha engagerats, Emma Meissner och Signe Widell invigde bland andra första aftonens prestationer och togo publiken med storm — vi äro numera icke bortskämda med att få njuta särskildt den förstnämndas charm — och det är att hoppas att företaget, som är ämnadt att uppehållas åtminstone två, tre veckor framåt, hvarje kväll måtte få den tillslutning det sannerligen förtjänar!

Med all säkerhet kommer så att ske. Skall man nu njuta en förstklassig cabaret, offrar man naturligtvis lika gärna pengarna i välgörenhetens tjänst och gör en god samhällsgärning, så är åtminstone göteborgarnas omdöme beräknadt att bli! Och att döma af första aftonens resultat tycks man ej ha räknat miste.

Exemplet med en under en tid permanent välgörenhetscabaret är kanske efterföljansvärdt — hvad säger Stockholm?

G. P.

Fellahdräkten, den så mycket efterfrågade, kommer i nästa nummer att utförligt beskrivas af friherrinnan Lucie Lagerbielke, (Vitus).

HYLINS PARFYM I PULVER

"GLOIRE"

bör ej förväxlas med puder. Hylins parfym i pulver är nämligen koncentrerad parfym i pulverform framställd enligt af oss upfunnet förfaringsätt. En ask af detta pulver innehåller mera koncentrerad parfym än en flaska flytande parfym tillsammans pris.

Hylins parfym i pulver möjliggör äfven i motsats till flytande parfym en genomgående diskret parfymering af kläder, hud och hår. Allt kan parfymeras med "Gloire" parfym i pulver. Lämnar inga fläckar å ömtåliga väfnader.

"Gloire" parfym i pulver (odeur "La Couronne", Liljekonvalj och Syrén) utmärker sig för en utsökt fin och varaktig doft och är den eleganta världens parfym par préférence.

Till salu i alla parfymaffärer. Pris Kronor 3: — per ask.

Hylin & C:os Fabriks-Aktiebolag, Stockholm.

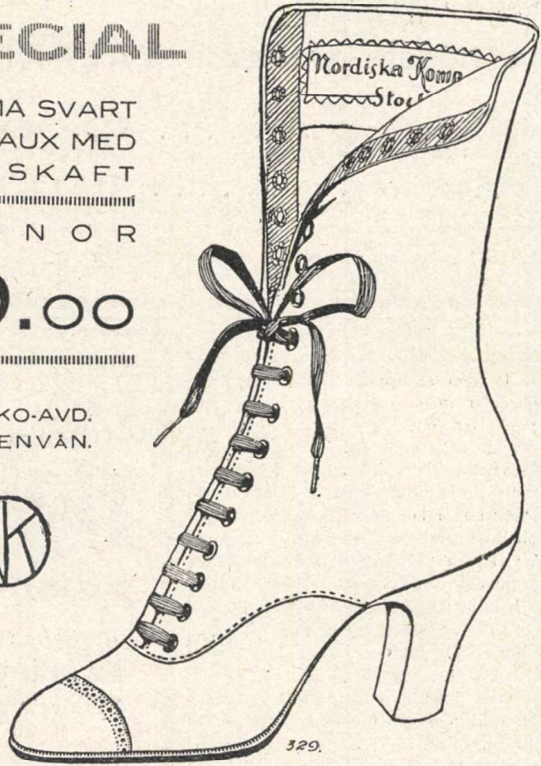
DAMKÄNGOR

SPECIAL

AV PRIMA SVART
CHEVREAUX MED
HÖGA SKAFT
KRONOR

49.00

DAMSKO-AVD.
BOTTENVÄN.

1/8 NORDISKA KOMPANIET

Bästa Hjälp gumman

vid allt stök är Nordstjernans Metall-, Kniv-, Zink-, Spisel-, Silver-, o. Fönsterputs. Säljas överallt och mottagas med förtjusning. Skriv till A.-B. T. F. Nordstjernan, Söderhamn, och bli försäljare!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH OSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 24-30 NOV. 1918.
SONDAG. Frukost: Bröd; smör; kokt omelett med stuvade sockerrötter och stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Surstek med potatis; glaserade morötter; lingon och lök; fyllda äpplen med enkel vaniljsås.

I en punkt

Äro alla husmodrar ense:
SKULTUNA KOKKÄRL
Äro bäst!

I alla väder är Gahns Maniol det bästa för huden.

MÅNDAG. Frukost: Bröd; marmelad; lappsco (rester från söndag); kaffe eller te. Middag: Vegetarisk puré af sockerrötter med ost och bröd; stekt smätorsk med pressad potatis.
TISDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kryddsill med potatis; kaffe eller te. Middag: Pudding af köttfärs och hvitkål; soppa på slånbar med rågskorpor.
ONSDAG. Frukost: Bröd; marmelad; vegetarisk pytt i panna; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk korngrynskaka med lingon; äppelsoppa.

A.-B. PHARMACIAS
PARAMINT
PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.
Flaskor om 50 st. Kr. 1:75.
SÄLJAS ÖVERALLT

TORSDAG. Frukost: Bröd; marmelad; uppstekt korngrynskaka; kaffe eller te. Middag: Köttsoffa; potatisväfflor med sylt.
FREDAG. Frukost: Bröd; marmelad; bräckkorf med potatis; kaffe eller te. Middag: Kokt färsk sill i rulader med dillsås; jästmunkar.
LORDAG. Frukost: Bröd; marmelad; studentsill med kokt potatis; kaffe eller te. Middag: Stekt kalfläver med potatis; blåbärskompott.

RECEPT:

Fyllda äpplen (f. 6 pers.). 12 st. äpplen, 20 gr. smör 1/2 dcl. finstötta skorpor, 25 gr. socker.
Till fyllning: 10 gr. sötmandel, 40 gr. socker, 1 dcl. stötta skorpor, 1-2 msk. vatten.
Till pannan: 5 gr. smör.
Beredning: Mandelmassan beredes först. Mandeln skällas, torkas i ugnen, drifves genom kvarn och stötes tillsammans med sockret och de stötta skorpona till en fin massa, vattnet tillsättes och massan stötes tills den är jämn och smidig. Äpplena sköjas och torkas, skalas jämnt, och kärnhusen borttagas med bleckrör. Mandelmassan delas i tolf delar som rullas ut och fyllas i äpplena, hvilka därefter doppas i det smälta smöret och rullas i en blandning af skorpona och sockret. En liten långpanna smörjes med kallt smör äpplena läggas däri, insätts i varm ugn och stekas vackert gulbruna och lösa. Uppläggas då de äro kalla, på tårtskål och serveras med vaniljsås eller vispad grädde.

Vegetarisk puré af sockerrötter (f. 6 pers.). 1 bunt sockerrötter (omkr. 1 1/2 kg.), 1 litet röseleri, 1 purjolök, 2 lit. vatten, 2 tsk. salt (10 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), socker, hvitpeppar.
Beredning: Sockerrötterna sköjas, skrapas, sköjas äno och påsätas i vattnet tillika med röselieret skaladt och skuret i tärningar, samt den sköjda och sönderskurna purjolöken. Saltet tillsättes och rötterna få koka fullkomligt mjuka, då de passeras. Soppa får äno koka upp, hvarefter den afredes med mjölet utrördt i 1 dcl. vatten. Soppa får koka 5 min. och afsmakas med socker, peppar och mera salt om så behöves.

Pudding af köttfärs och hvitkål (f. 6 pers.). 1 hvitkålshufvad (omkr. 1 1/2 kg.), vatten och salt till förvällning.
Köttfärs: 75 gr. potatisflingor, 2 dcl. kokande vatten, 3 hg. oxfärs, 1 ägg, 3 tsk. potatismjöl (15 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar.
Beredning: Kålhufvudets yttre gröna blad borttagas hvarefter kålen skäres i grofva strimlor, och förvällas sedan i kokande saltadt vatten utan lock omkr. 10 min. Den lägges upp i durkslag och får rinna af väl.
Till köttfärsen upplöses flingorna i det kokande vattnet och få kallna. Ägget vispas upp och inarbetas i köttfärsen tillika med flingorna, potatismjölet och kryddorna. Färsen röres kraftigt omkr. 1/2 tim. och spådes med mera vatten eller ett par msk. grädde om så behöves, hvarefter den afsmakas noga. I en bleckform eller helst en eldfast form lägges hvarvis kålen och köttfärsen. Första och sista hvarvet bör vara kål. Tre dcl. af kålpädet som bör vara väl afsmakat, spådes på. Formen öfverbindes med s. k. smörpapper och puddingen får koka i vattenbad ofvanpå spisen omkr. 3 tim. eller i ugnen omkr. 2 1/2 tim. Serveras ur formen.

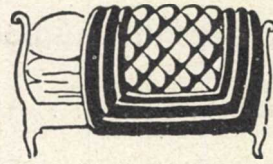
Korngrynskaka (f. 3 pers.). 4 dcl. krossryn (omkr. 235 gr.), 2 1/2 dcl. vatten, 3/4 lit. mjölk (30 gr. forrmjök, 3/4 lit. vatten), 1/2 msk. smör (10 gr.), 3 msk. finhackad portug. lök, 1 ägg, 1/2 tsk. mejram, 1/2 dcl. sirap eller brun farin, (30 gr. russin) 1/2 msk. soja, salt, peppar.
Till formen: 5 gr. smör, 2 msk. mjöl eller stötta skorpor.
Beredning: Grynen sköjas och läggs i vattnet 12 tim. innan de skoas kokas. Mjölken kokas upp, grynen öröas och få koka omkr. 1/2 tim. Grytan insättes i koklåda och får stå några tim. eller öfver natten. Gröten bör vara mycket fast och grynen mjuka. Är den för lös får den under rörning koka ihop. Den i smöret frästa löken iblandas jämte ägget och sirapen samt, om så önskas, de väl sköjda russinen. Massan afsmakas noga med soja och kryddor. Fylles i smord och mjölad eller brödbeströdd stekpanna eller form och gräddas i varm ugn omkr. 3/4 tim. Serveras med lingonsylt och och om så önskas, med litet smält smör.

SVAR

(Forts.)

Nr 270. Ni har börjat i fel ända. Vet ni inte att »vägen till mannens hjärta går genom hans mage.» Ni har nog ensidigt sökt vinna er mans »vänskap och förtroende». Förtroende skall komma af sig själf. Såsom när blommans kalk stilla öppnar sig

DUN TÄCKEN

Dubbelt hållbara mot
vaddtäcken.

Högsta komfort.

J. SVENSSON & BOURGHARDT

Täckfabrik och Fjäderrenseri

VINSLÖF.

Katalog
på
begäran.

Rikstol.
20 &
121.

SINGER
HEMETS SYMASKIN

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några bepröfvade recept för bakning af tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepten för det finaste jästmjölet.
Burkar å 15, 25 o. 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögrön & Co

Söker Ni förbindelse med Värmland?

bör Ni annonsera uti Värmlands äldsta och enda dagliga tidning Nya Wermians-Tidningen, Karlstad Grundl. 1886. - Nuv. namn sedan 1850.

Julgransljus

säljes så långt lagret räcker till Kr. 2:— per pkt plus porto. Högst 5 pkt till hvarje kund. Rekv. genast från H. SCHOLANDER, Växjö.

WOLTA

elektriska
resistrydäm
ped-
packas först i kofferten

ELEKTRISKA
AKTIEBOLAGET
WOLTA

ULVSUNDA PR. STOCKHOLM.
UTSTÄLLN. BIRGERJÄRLSG. 21

STEINWAY

Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasin
Jakobsbergsgatan 39, Stockholm.

På A.-B. Hasse W. Tullbergs förlag har utkommit:

SVENSKA TANKAR

OM DET ANGELÄGNASTE FÖR SVERIGE NU OCH FÖR DESS FRAMTID SAMLADE O. UTGIVNA AV N. J. WELINDER.

Pris inbundet ex. kr. 10:—.

FÖR DAMER!

Promenad-Kappor

&

Dräkter

samt

ULSTRAR.

PÅLS-KAPPOR

&

Skinngarnityr.

Damkonfektion 1 trappa.

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B

74 DROTNINGGATAN 74

Kläd baby'n sött till julen!

i en förtjusande rar klädning som sys lätt efter vårt mönsterbrev "Baby". Kr. 1:10 mot postförskott.

Förlaget Practica Göteborg 7.

Vår julkatalog

"De bästa böckerna"

som utkommer i början av December

sändes på begäran gratis och franco

Medéns Bokhandel

Göteborg

Post- och telegrafadress Medéns' Göteborg.

3:dje LOTTERIET

Anordnat av Sveriges Landstormsföreningars Centralfö bund. Lotteriets föreståndare: Ernst Norée. Lotteriets kontrollant: Landssekreteraren i Gevleborgs län, Oscar Rydin.

OBS! Enligt särskilt nådigt medgivande äro de tre högsta vinsterna VALFRIA!

Huvudvinster:

Valfri jordegendom . . . . . 15,000 kr.

Lotteriet inköper en egendom för ovanstående belopp i av vinnaren anvisad trakt.

Bostadshus, uppfört på valfr. ställe . . . 12,000 kr.

Lotteriet bestrider intill ett belopp av 12,000 kr. kostnaderna för uppförandet av ett bostadshus enligt vinnarens önskan på av vinnaren anvisad ort.

Valfri jordegendom . . . . . 12,000 kr.

Lotteriet inköper en egendom för ovanstående belopp i av vinnaren anvisad trakt.

Bosättning för nygifva . . . . . 10,000 kr.

Lotteriet inköper för ett belopp av 10,000 kr., möbler och andra inventarier till ett hem. Dessutom 10,000 andra praktiska och värdefulla vinster. **LOTTE KOSTAR KR. 2:10.**

Lotter à kr. 2:10 tillhandahållas hos Lotteribestyrelsens samtliga kommissionärer samt exp. till landsorten, på rekvisition, helst å brevkort, varvid kostnaden för porton och dragningslista tillkommer. Lotteriets adress: LOTTERIBESTYRELSEN, Riddaregatan 12, Postadr. Stockholm 5.

Kr. 557:50 till duktiga husmödrar!

Vi söka 50 nya, ur den praktiska erfarenheten framgångsrika, hitills icke offentliggjorda tillredningsrecept för enkla rätter, vilka i varje kök kunna framställas och vid vilkas tillredande vårt Kraftoextrakt kan göra fullt gällande sina förbättrande egenskaper (smakförbättring, ökad smältbarhet, stimulans).

För de 50 bästa recepten betalas kr. 10:— för varje. För de 5 av dessa, som anses allra bäst, dessutom extra pris av resp. kr. 20:—, 15:—, 10:—, 7:50 och 5:—. Recepten offentliggöras med angivande av författarenamnen i en kokbok, som blir vår fjärde.

Prisbedömningen sker under ledning av Fröken Thora Holm.

Svar med påskrift »Kokrecept» behagade före den 15 Dec. d. å. insändas till

A.-B. KRAFTOX
STOCKHOLM I

Annonsera i Idun!

ENDA SÄTTET

att nu kunna köpa goda varor billigt är att rekvisitera vår stora huvudkatalog för hösten och vintern 1918—1919. Den sändes gratis, ej fraktfritt till alla, som önska erhålla densamma.

Ahlén & Holm, Stockholm.

NORMAS FRUKTGELÉPULVER

C:a 35 gram gelépulver giver c:a 650 gram delikat Apelsin-, Citron-, Hallon- eller Körsbärs-gelé. Finnes i alla välsorterade affärer.

AKTIEBOLAGET NORMA
KEM. TEKN. FABRIK,
STOCKHOLM I.

A.-B. FÖRENADE PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG

Försälja
A.-B. C. B. PETERSSONS
Pianinon - Orglar

för solens milda strålar. Mitt råd är detta. Var pliktrogen. Gör alla edra plikter. Men märk, med glädje och fröjd. Se till att där ligger ett ljusst uttryck öfver edra drag, att er blick är mild, edra ögon varma och att hela ert väsen andas kärlek. Men se också till att kärleken finns i ert hjärta. Eljest duger det ej. Intet pock. Näckrosen öppnar aldrig sina sköna blommor, utan när solen värmer och lyser. Nu skall ni dock vara vid godt mod. Är ni inte mera än 28 år och kan det aldrig bli skilsmässa, så har ni ju tiden framför er. Ni kan återvinna er man, om ni är förständig. Med edra egenskaper. Vinnlägg er om dessa. Pliktrogenhet med glädje och fröjd. Öfver en huslig kvinna, som med glädje lagar maten och sköter hus och hem, ligger där alltid ett visst något, ett skimmer, en strålgans, som inte kan beskrivas. Det är hemmets genius, som ger henne den glansen till tack för arbetet i kärlek, för arbetet i hemmet. Lyser den glansen omkring er och bor kärleken i ert hjärta, tron och hoppet i er själ, så skall er man i sin om tid själf återkomma till er, om han är en man, som är värd en kvinnas kärlek. Sjä en sak. Ni skall gå ut i Guds fria natur dagligen, följa naturen i alla dess skiftningar, inte allenast med uppmärksamhet, utan med kärleksfullt sinne. Till tack ger er naturens studium glans i ögat, ros på kinden och spänstighet åt både kropp och själ. Och än mer, de orden, som en skald sagt besannas nämligen: »Invid naturens hjärta vårt eget finner ro.» Sist är en sak att iakttaga. Se till att Gud bor i ert hjärta. Lägg på Honom alla edra bördor. Lägg allt med förtroende och tillit i Guds hand, så skall Han nog styra allt till det bästa. Den tid, som nu är för er är kanske blott en prøfvotid. Jag vet en man som skilde sig från sin hustru för att gifta sig med en förtrollande kvinna, hvilken han emellertid snart tröttnade på. Han återvände till sin första hustru. Ja, mod nu bara!

Ebon.

N:r 274. 3) Viking anses vara en kar, men den eldas företrädesvis med kar, men den eldas företrädesvis med antracitkol. Det finns emellertid nu flera slags besparingskaminer, hvilka kunna eldas med snart sagt hvad som helst — vänd eder till närmaste järnhandel, där sådana alltid föras på lager.

N:r 275. Centralförbundet för socialt arbete, Lästmakareg. 6, Stockholm, anordnar hvarje år kurser för utbildning af bl. a. barnvårdsinspektorer. Angående fordringar m. m. vänd eder personligen, skriftligt eller mundtligt till förbundets byrå. Företräde lämnas åt den sökande, som äger föregående praktisk utbildning af t. ex. det slag som ni i eder fråga nämner. Tror dock att kursen begynte redan den 1 okt., men det kan ju hända att ni ännu kan komma med.

Stockholmska i Småland.

N:r 276. 1) I privat gymnastikinstitut kan ni alltid vinna inträde (Sydsvenska gymnastikinstitutet, Lund, dr. A. Kjellbergs, Mästersamuelsgatan 70, Sthlm, Dr. E. Kleens, Regeringsg. 35, Sthlm m. fl.) och

äfven i folkskollärarynnesseminarium. Kostnaderna tror jag komma på ett ut, ty den senare kursen är flerårig och erfordras således att ni längre tid uppehåller eder på annan ort. 3) Som folkskollärarinna torde ni ha bästa framtidsutsikter, därtill kommer senare fördelen af pension. Det andra yrket är mer beroende på konjunkturen och konkurrensen liflig, för så vidt ni ej vill resa till Amerika, där svenska gymnaster ännu kunna slå sig fram. 4) I Lund; Stockholm, Göteborg.

Stockholmska i Småland.

N:r 277. Har ni en kontorsplats med 200 kr. månatlig lön, då råder jag eder behålla denna plats framför det osäkra som öfversättningsarbete kan ge. Kan ni lyckas erhålla fast engagement hos något förmäligt bokförlag, ja då må så vara, eljes är det allt för ojämnt och litet inbringande, helst konkurrensen är stor.

Stockholmska i Småland.

(Forts.)

BREFLÅDA

EXP. BREFLÅDA.

»Karin 21 år». Annonsen kostar kr. 4.90.

»Tora 1919». Annonsen kostar kr. 4.20.

Likvid torde insändas i postanvisning.

Iduns Pristäffling N:o 24.

SJU BERÖMDA NAMN.

B	N
B	N
B	N
B	N
B	N
B	N
B	N

Inom vidstående figur skola insättas 7 namn på berömda personer hvilka alla börja med B och slutar med N.

Ofriga bokstäver utgöras af:
11 a, 2 b, 1 c, 4 d, 9 e, 2 f, 5 g, 2 h, 7 i, 1 j, 1 k, 10 l, 3 m, 10 n, 6 o, 1 p, 8 r, 6 s, 4 t, 5 u, 2 v, 1 å.

L. B.

Lösning märkt pristäffling n:r 24 och helst frankerad med landstormsmärke insändes till Iduns redaktion senast den 7 dec. 1918. De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffas, erhålla vardera 5 kr. i pris.

LÖSNING TILL PRISTÄFFLING N:R 22.

Hedemora 1459; Angelholm 1516; Ronneby 1879; Norrtälje 1622; Örnsköldsvik 1894; Sala 1624; Arvika 1911; Nora 1634; Djursholm 1914. Begynnelsebokst.: H e r n ö s a n d.

De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffats ha lämnats af D. Johansson, Stockholm, Signe Larsson, Norrköping och Anna Elfgrén, Molnlycke, hvilka sålunda erhålla 5 kr. vardera i pris.

En Fredsbok

och en synnerligen värdefull sådan säger *Frigga Carlberg* i en längre berömmande anmälan i Göteborgs Handelstidning om

De Stumma Legionerna

av

GURLI HERTZMANN-ERICSON

I samma anmälan heter det bl. a.: " — — tecknad med en styrka och en intensitet i känsla, som gör den oändligt gripande — — — — —"

"Boken är i sin helhet en fredsmaning, genomdåd av varmaste mänsklichetskänsla i en synnerligt tilltalande, omsorgsfullt vårdad och harmonisk form — — — — —"

"Den som följt Gurli

Hertzmann-Ericsons författarskap måste lyckönska henne och hennes

läsekrets till detta nya

arbete som ett av de

medel, vilka bringa den

nya tidens idéer närmare

de tänkandes medvetande."

Ahlén & Åkerlund.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastik-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklänik.
R. T. 7025, Stureg. 62, Stockholm. S. T. 8301
För behandling af stödie- och rörelseorganens skador, sjukdomar, defo rmiteter och funktionsrubningar

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj: ts medgift-
vande samma komp. och rättigheter
som en kurs vid Gymnastiska Central-
Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J.
Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinn-
liga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar i sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, L'ND.

Vid
GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT
Grundat 1911
börjar ny kurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
i medio av januari
I olikhet mot föregående år
kommer kursens andra termin.
som eljest brukat följa under
hösten, att taga sin början ome-
delbart efter vårterminens slut,
varigenom kursen i sin helhet kan
göras fullständigare och avslutas
under medio av juli månad.
Begränsat antal kursdeltagare,
gedigen och fullständig utbildning.
Framstående lärarekrafter.
Begär illustrerat prospekt.

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik
Stockholm. Begär prospekt!
H. Ländaregatan 3.

Misspyrdande härväxt,
vårtor, födelsemärken, aflägsnas för
alltid medelst elektrolysbe-
handling. Rådfråga läkare ang.
metodens tillförlitl. Mottagn 10-3.
Birger Jarlsg. 58, invid Tegnérg. R.
Öst. 19 56. A. 96 06. Karin Mårtensson.

Pormaskar
och svarta punkter försvinna fullstän-
digt om man använder Eau Détersive.
Pris kr. 11:50 + porto. Franska Par-
fymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drott-
ninggatan, Stockholm.

Underlivslidande
och dylikt undgå bäst genom
bruk af lifmoderspruta. Pris
15, 19, 23 kr., med båda rören
20, 25, 30 kr. Lämpligaste
lösning är Noliberpulver 5 kr.
pr ask. Lifmoderspegel 10 kr.
Äfven andra sjukvårdsartiklar.
Prislista mot 12 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Crème Ideale
förlänar ansiktshuden
ungdomlig charme gör
huden mjuk och smidig
samt röda fländer vita. 3.50

FLÄTOR förfärdigas af Eder
afkammade hår, för
endast 6 kr. pr st.
Förstklassigt arbete garanteras
A. Johansson, Bonäs, Mora.

En bok med kolossal efterfrågan.
Konsten att uppträda.
Innehåll: Hvad en modern människa
måste veta. Hur man blir en angen-
äm sällskapsmänniska. Hur man
med framgång uppträder i herr- och
damsällskap. Huru blyghet, försagd-
het o. dyl. bortarbetas. Pris kr. 2:50
mot postförskott eller frimärken från
Bokkompaniet, postfack 282,
Stockholm 1.

På grund af alltjämt ökade pappers-, re-
daktions-, kliché- och expeditions-
kostnader ha undertecknade tidningar sett
sig nödsakade att fr. o. m. den 1 december
1918 höja lösnummerpriset:

för Hvar 8 Dag, upplaga A, till 30 öre

„ Idun, upplaga A, till 30 öre

„ Vecko-Journalen, nationalupplagan,
till 30 öre

Stockholm och Göteborg
den 1 november 1918

HVAR 8 DAG IDUN
VECKO-JOURNALEN

Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.
Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Känd och välkänd
sedan gammalt i Örebro län och hela Mellansverige är
NERIKES ALLEHANDA
såsom pigg och vaken nyhetstidning med frisinnad lägg-
ning samt
utmärkt annonsorgan.
Jämnt spridd och inarbetad i alla samhällsklasser, både
i stad och på landet.

Arbetarnes Semesterhems Lotteri

Anordnat till förmån för Arbetarnes Semesterhemsförening, Stockholm.

**1:a vinst: Lant- och trädgårdsegendomen Hag-
backen** Södermanlands län. Mangårds-
byggnad med 5 rum och kök, ladugård, loje, höns-
och svinhus, källare och vedbod allt av timmer och under
tegeltak. Över 200 st. fruktträd, 200 st. bärbuskar,
ett 5-tal körsbärs- och plummonträd, 7 tunn. åker-
och trädgårdsjord, husbehovsskog, björk- och körsbärs-
hagar. Avkastn. av trädgården gav år 1918 öfver 5,000 kr.,
därav fruktskörden ensamt 3,000. Värde 15,000 kr.
kr. Tillträde i mars mån. 1919.

2:a vinst: Villaegendomen Hennyhill i Tunga-
sta Västerhaninge socken, bestående af 9 500
kv. (omkr. 1 tunn.) prima uppodlad jord, omkr. 20
st. fruktträd, 300 bärbuskar Villan innehållande 4 rum
och kök jämte veranda. Vatten, avlopp, elektriskt ljus.
Tvättstuga, höns- och svinhus, cementerad källare, ved-
bod m. m. Allt i gott skick. Värde 12,000 kr.
Tillträde 1 april 1919.

Lotteriets kontrollant: Notarien i överstätt-
hållareämbetet GEORG HENNING.

Lotteriets förest.: HELGE ÅKERBERG.

3:e vinst: Lantgården Eneby belägen i Stockholms
län, 1 timmes re-a från Uppsala, bestående
af 11 tunn. åker, 10 tunn. äng och 33 tunn. skog.
Mangårdsbyggnad med 2 rum och kök, ladugård, höns-
o. svinhus m. m., allt av timmer o. Värde 10,000 kr.
igodt skick. Tilltr. i mars mån. 1919.

4:de vinst: Elegant möblemang till 3 rum, sal,
herum, sängkammare. Utstället hos till-
verkaren A. P. Andersons Möblerings-A.-B. Barnhus-
gatan 1 (hörnet af Drottning- Värde 10,000 kr.
gatan), Stockholm.

Dagens utan jämförelse bästa och förmånligaste lotteri.
Större antal högre vinster än något lotteri tidigare.]

OBS.! Vinster å 15,000, 12,000, 10,000, 10,000, 7,000
6,000, 5,000, 5,000, 4,000, 2,000, 1,000, 900 o. s. v. **Kr.**
Sammanlagda vinstvärdet överstiger **115,000** kronor.

Köp lott i dag! * Lotter finnas överallt! * Dragning inom kort!

Gynna arbetarnes semesterverksamhet!
Köp och sprid lotter!

Rekvirera från lotteriets exp. Hornsgat. 45, V. Sthlm 17,
Rikstel. 289 57. Allm. Tel. Söder 99 99.
Återförsäljare erhålla 20 öre pr lott i provision.
OBS.! Pristävlan för återförsäljare.

Pris
Kronor 2:10

Säljes överallt i affärer och på arbets-
platser.

IDUN nr 1. Beställingsmedel

Urklippes och insändes till

Arbetarnes Semesterhems Lotteri, Sthlm 17

Härmed rekvireras, a't sändas mot postförskott ..... st.
lottsedar å kr. 2:10 pr st. (vid rekvisition om minst 10
st. lotter erhållas dessa till ett pris af 1.90 pr st.)

Namn: .....

Postadress: .....

Lärarinnekurs i barnavård

vid Fackskolan för huslig ekonomi i
Uppsala börjar den 21 jan. 1919. När-
mare upplysningar i Fackskolans pro-
gram 27. Anmälan helst före 15
dec. Program gratis och franko.

... förutsättningar

att stå sig gott i konkurrensen», säger
Dagens Nyheter om

PRÄKTISK KOKBOK
av Anna Olsson. 4 e uppl. 20 e tusendet
Kl. 3 kr. 1 bokhandeln. LINDBLADS
FÖRLAG, UPPSALA.

Ung, barnlös tjänstemannafamilj

i landsortsstad önskar snarast foster-
barn, ej öfver ett år, gärna födt utom
äktenskap, men af bevisligen friska
föräldrar. Någon summa för barnets
uppföstran önskelig. Med absolut dis-
kretion behandlas detaljerade svar
till »Nyår 1919», Iduns exp. f. v. b.

Utmärkta organ

för
annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskestuna: Eskestuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
Härnösand: Härnösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oscarshamns-Posten.
Sköfde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Säter: Sätters Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Uppsala: Tidningen Upsata.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Visby: Gotläningen.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Växjö: Smålands-Posten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.
Östhammar: Östhammars Tidning.

Institutet för kvinnliga läkare- assistenter

Nytorngsgatan 23 A, Stockholm,
börjar nya kurser den 15 januari
1919, nämligen:

DELS fyra månaders grundlig ut-
bildningskurs för läkareassistenter (af-
gift 400 kr.).

DELS ettårig utbildningskurs för
sjukgymnaster (afgift 700 kr.).

DELS ettårig fullständig teoretisk
och praktisk utbildningskurs i sjuk-
vård (afgift 1000 kr.).

DELS kompletteringskurser för gym-
nastikdirektörer, sjuksköterskor och
sjukgymnaster i assistentkursen.
Begär prospekt.

Toilettväv prima öfverfettad, gamla
sorten Kr. 2.— pr st.

Diamantväv Kr. 5.— pr st.

Tvättpulver i lös vikt Kr. 3.— pr kg.

Såpa, hvit, Kr. 3.50 pr kg.

Såpa, grön, gammal tillverkning Kr.
10.— pr kg.

Skurborstar prima rot, gammal
tillverkning Kr. 2.— pr st.

Såp- & Tvåaffären
Roslagsgatan 16, 18 & 20
STOCKHOLM Allm Tel 58 87.

AKTIEBOLAGET
**SKÅNSKA
HANDELSBANKEN**
STOCKHOLMSKONTOR ARSENALSG. 9
FILIALER SÖDERMALMSTORG 8
STUREGATAN 53
EGNA FONDER:
35,000,000

Idun utgives denna vecka
i A och B.